

Γλώσσα Στ' Δημοτικού
Λέξεις... Φράσεις... Κείμενα
α' τεύχος

1ος τόμος
Ενότητες 1η, 2η και 3η

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 /
Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:**

**«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων
εκπαιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

**Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ
*Πρόεδρος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου***

**Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων
βιβλίων και παραγωγή
υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού
με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το
Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»**

**Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας**

Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδ. Ινστιτ.

**Αναπληρωτής Επιστημ. Υπεύθ. Έργου
Γεώργιος Οικονόμου**

Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδ. Ινστιτ.

**Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από
το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και
25% από εθνικούς πόρους.**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Άννα Ιορδανίδου,

Αναπλ. Καθηγ. του Πανεπ. Πατρών

Νεκταρία Κανελλοπούλου, *Εκπ/κός*

Ελευθερία Κοσμά, *Εκπαιδευτικός*

Βασιλική Κουταβά, *Εκπαιδευτικός*

Παναγιώτης Οικονόμου, *Εκπ/κός*

Κωνσταντίνος Παπαϊωάννου,

Εκπαιδευτικός

ΚΡΙΤΕΣ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Βασιλική Τοκατλίδου, *Ομότ. Καθηγ.*

του Αριστοτελ. Παν/μίου Θεσ/νίκης

Όλγα Μούσιου-Μυλωνά,

Σχολική Σύμβουλος

Ιωάννης Μπάρτζης, *Εκπαιδευτικός*

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Γιώργος Πισκοπάνης,

Σκιτσογράφος-Εικονογράφος

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Παναγιώτα Χατζηθεοχάρους,

Φιλολόγος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Πέτρος Μπερερής, Σύμβουλος του
Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Χρήστος Παπαρίζος, Σύμβουλος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ

Χρήστος Παπαρίζος, Σύμβουλος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

Γιώργος Πανουτσόπουλος,
Εικαστικός καλλιτέχνης

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
ACCESS ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Α.Ε.

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ

Ομάδα Εργασίας,
Αποφ. 16158/6-11-06
και 75142/Γ6/11-7-07 ΥΠΕΠΘ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**Άννα Ιορδανίδου
Νεκταρία Κανελλοπούλου
Ελευθερία Κοσμά
Βασιλική Κουταβά
Παναγιώτης Οικονόμου
Κωνσταντίνος Παπαϊωάννου**

**Γλώσσα Στ' Δημοτικού
Λέξεις... Φράσεις... Κείμενα**

α' τεύχος

**1ος τόμος
Ενότητες 1η, 2η και 3η**

Ενότητα 1

Ταξίδια, τόποι, μεταφορικά μέσα

Ο θαλασσοπόρος

Έχω ένα καράβι, τόσο, με πανιά,
θάλασσες αφήνει, θάλασσες περνά.

Άφωνος στον κίνδυνο και
θαλασσομάχος,
ταξιδεύω σχίζοντας πέλαγα
μονάχος.

Στου περιβολιού μας τη δεξαμενή,
τα νερά τους σμίγουν πέντε
ποταμοί!

Γύρω περιμένουν στις ακτές οι
κάβοι
δίπλα τους ν' αράξει τ' άσπρο
μου καράβι.

Στην Ινδία, στο Βόλγα, στο
Μισισιπή
τρέχει το καράβι μου, πάει
αστραπή.

Το φεγγάρι μέσα απ' το πυκνό
πλατάνι
στα ταξίδια του όλα συντροφιά
μού κάνει.

Προς τα πολυτρίχια, λίγο παρακεί,
το τιμόνι αν στρίψω, να η Αμερική.

Πίσω απ' του κισσού μας τη
χλωρή κουρτίνα,
έγια μόλα, βάζω πλώρη για την
Κίνα.

Το Σουέζ, την Πόλη και τον Παναμά,
ως να με φωνάξει για φαΐ η μαμά.

Ρίτα Μπούμη-Παπά

Με τι θα ασχοληθούμε:

- Πώς περιγράφουμε ένα πράγμα
- Πώς χρησιμοποιούμε τους χρόνους του ρήματος

Τα ψάθινα καπέλα

Απ' το παλιό μας σπίτι θυμάμαι λίγα πράγματα. Ήταν κάπου κοντά στο Λυκαβηττό κι είχε ταράτσα που' βλεπε στο Φάληρο. Ζούσε μαζί μας ο πατέρας κι είχαμε ένα λαγωνικό που το λέγανε Ντικ. Θυμάμαι και δύο βάζα κινέζικα στις δυο γωνιές της σάλας. Τίποτ' άλλο. Η Μαρία όμως θυμάται πολλά. Μας τα λέει καμιά φορά κι εμείς δακρύνουμε, κρυφά η μια από την άλλη.

Με τον πατέρα πηγαίναμε στη θάλασσα σχεδόν κάθε Κυριακή. Είχε ένα παμπάλαιο αυτοκίνητο που 'μοιαζε με οβίδα και το λέγαμε «Καραϊσκάκη». Έτσι το 'χε βαφτίσει ένα παιδί καθώς περνούσαμε από έναν κεντρικό δρόμο της Αθήνας, και μεις χαρήκαμε, γιατί το αυτοκίνητο του πατέρα δεν ήταν κοινό αυτοκίνητο και του άξιζε να έχει ένα όνομα. Το χρώμα του ήταν καφέ ή γκρίζο ή ίσως και χακί, από μέσα ήταν στρωμένο με βυσσινί πετσί αληθινό, μια πολυτέλεια που ερχόταν σε αντίθεση με το σύνολο· ήταν ψηλό, εντελώς ανοιχτό και δίχως κουκούλα, με τη μηχανή του κομμένη μπροστά κατακόρυφα σαν φάτσα μούργικου σκύλου· πίσω κατέληγε σε μύτη που θύμιζε ουρά τσαλαπετεινού· κι εκεί στη μύτη υπήρχε ένα ξύλινο ντουλαπάκι,

όπου πετούσαμε τα κοστούμια του μπάνιου, τα ψαρικά, κι ό,τι άλλο, ανάκατα. Κοντολογίς, ήταν ένα αυτοκίνητο με δικό του χαρακτήρα και εμφάνιση προκλητική.

Μαργαρίτα Λυμπεράκη,
Τα ψάθινα καπέλα,
εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 1997
(διασκευή)

1. Βρείτε όσες πληροφορίες μας δίνει το μέρος του κειμένου που περιγράφει τον «Καραϊσκάκη», το παλιό αυτοκίνητο, και γράψτε τις στον πίνακα:

χρώμα

.....

.....

.....

σχήμα

.....

.....

.....

εσωτερικές λειτουργίες

.....

.....

.....

εξωτερικές λειτουργίες

.....

.....

.....

2. Δείτε τη σειρά με την οποία η συγγραφέας παρουσιάζει τα στοιχεία της περιγραφής. Πρώτα αναφέρει αυτό που περιγράφεται: *«ένα παμπάλαιο αυτοκίνητο...»*.

- ⇒ Στη συνέχεια αναφέρονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Ποια είναι αυτά;
- ⇒ Πώς προχωράει μετά η περιγραφή, από το μέσα μέρος προς το έξω ή από το έξω μέρος προς το μέσα;
- ⇒ Στο εξωτερικό του αυτοκινήτου, ποιο μέρος περιγράφεται πρώτα και ποιο μετά;

3. Η συγγραφέας μάς δίνει και τις δικές της εντυπώσεις από το αυτοκίνητο, για να κάνει πιο ζωντανή την περιγραφή. Για παράδειγμα, λέει: *«ένα παμπάλαιο αυτοκίνητο που έμοιαζε με οβίδα»*. Συμπληρώστε το διπλανό πίνακα με τα σχόλια που κάνει η συγγραφέας:

μέρη αυτοκινήτου	σχόλια

Όταν περιγράφουμε ένα αντικείμενο, συνήθως χρησιμοποιούμε ενεστώτα. Η συγγραφέας όμως

θυμάται με νοσταλγία και περιγράφει το παλιό οικογενειακό της αυτοκίνητο. Γι' αυτό το λόγο χρησιμοποιεί χρόνους του παρελθόντος.

4. Είδατε σε μια βιτρίνα το ποδήλατο των ονείρων σας. Ένας συγγενής σας θέλει να σας το αγοράσει. Γράψτε ένα σύντομο γράμμα για να του το περιγράψετε ακριβώς.

Μην ξεχάσετε να αναφέρετε:

- ⇒ τη γενική εντύπωση που δίνει
- ⇒ την εξωτερική περιγραφή του (αν έχει κάποιο ιδιαίτερο χαρακτηριστικό, τονίστε το)
- ⇒ τα δικά σας σχόλια και συναισθήματα

5. Ο υπολογιστής «θύμωσε» και αρνείται να γράψει δυο ίδια γράμματα στη σειρά. Βρείτε ποιες λέξεις χρειάζονται διόρθωση.

Το προηγούμενο Σάβατο έφτασε στο σπίτι μας ένα γράμα από τον παπού μου που μένει μόνιμα λίγο έξω από τη Θεσσαλονίκη. Μας καλούσε να περάσουμε οικογενειακά λίγες ημέρες μαζί του και να απολαύσουμε τις τελευταίες ηλιόλουστες μέρες δίπλα στη θάλασα. Πώς θα μπορούσαμε να απορίψουμε μια τέτοια πρόταση, ένα διάλειμα ξεγνοιασιάς σε καθαρό περιβάλλον; Αποφασίσαμε να ταξιδέψουμε με το τρένο για να χαρούμε τη διαδρομή και συννενοθήκαμε μαζί του για τις τελευταίες λεπτομέρειες.

Την επόμενη μέρα, φτάσαμε από νωρίς στο σταθμό και περιμέναμε την αναχώρηση της αμαξοστοιχίας. Όταν ανεβήκαμε στο τρένο, διαπιστώσαμε ότι οι θέσεις μας ήταν κατειλημένες, αλλά ευτυχώς το πρόβλημα λύθηκε εύκολα. Σε λίγο τα μεγάφωνα έκαναν έκκληση να απομακρυνθούν όλοι από την άκρη της αποβάθρας, γιατί το τρένο ήταν έτοιμο να ξεκινήσει.

κείμενο της συγγραφικής ομάδας

Με τι θα ασχοληθούμε:

- Πώς αφηγούμαστε μια ιστορία
- Πώς μιλάμε για το χτες, το σήμερα, το αύριο (χρόνοι ρημάτων, επιρρήματα, ουσιαστικά, σύνδεσμοι)
- Πώς φτιάχνουμε την περίληψη μιας ιστορίας

Το μυθιστόρημα του Ιουλίου Βερν «Ο γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες» διαδραματίζεται το 1872. Ο Φιλίας Φογκ και ο υπηρέτης του Πασπαρτού έχουν βάλει στοίχημα να κάνουν το γύρο του κόσμου σε 80 ημέρες. Βρίσκουν όμως εμπόδια που μπορούν να τους οδηγήσουν στην αποτυχία.

Ταξιδεύοντας με ελέφαντα

«Αν δεν έχετε αντίρρηση, θα πρότεινα να αναζητήσουμε κάποιο άλλο μέσο για να πάμε στο Αλάχαμπαντ» είπε ήρεμα ο Φιλέας Φογκ.

«Μα αυτή η καθυστέρηση δε θα είναι προς ζημία σας;» απάντησε ο κύριος Φράνσις.

«Όχι, την είχα προβλέψει».

«Πώς; Ξέρατε ότι οι γραμμές δε συνεχίζονται;»

«Όχι, αλλά ήξερα ότι αργά ή γρήγορα θα εμφανιζόταν κάποιο εμπόδιο. Επομένως, τίποτα δεν έχει

χαθεί. Σήμερα έχουμε 22 Οκτωβρίου, άρα θα φθάσουμε έγκαιρα» δήλωσε ο Φογκ με τέτοια αφοπλιστική αυτοπεποίθηση, που κανένας δεν τόλμησε να κάνει κάποιο σχόλιο.

Δυστυχώς, οι ράγες πράγματι σταματούσαν. Οι εφημερίδες μοιάζουν με ορισμένα ρολόγια που έχουν τη μανία να πηγαίνουν μπροστά. Έτσι, είχαν πρόωρα αναγγείλει ότι οι γραμμές είχαν ολοκληρωθεί. Οι περισσότεροι ταξιδιώτες γνώριζαν γι' αυτή τη διακοπή των γραμμών και, μόλις κατέβηκαν από το τρένο, πήραν κάθε διαθέσιμο μεταφορικό μέσο που υπήρχε στο χωριό. Όμως ο κύριος Φογκ και ο κύριος Φράνσις έψαξαν σε όλο το χωριό και δε βρήκαν τίποτα.

«Θα πάω με τα πόδια» είπε ο κύριος Φογκ.

Ο Πασπαρτού πλησίασε τον κύριο του, κάνοντας έναν εκφραστικό μορφασμό, καθώς σκεφτόταν τα θαυμάσια αλλά ακατάλληλα για πεζοπορία πασούμια του. Ευτυχώς, είχε κάνει κι αυτός μια έρευνα και, αφού δίστασε για λίγο, είπε:

«Κύριε, νομίζω ότι βρήκα ένα μέσο να ταξιδέψουμε».

«Τι;»

«Έναν ελέφαντα! Τον έχει ένας Ινδός που μένει εδώ δίπλα».

Πέντε λεπτά αργότερα οι τρεις συνταξιδιώτες έφταναν σε μια καλύβα, χτισμένη πλάι σε ένα χωράφι που το περιέζωνε ένας ψηλός φράχτης από πασσάλους. Μέσα στην καλύβα υπήρχε ένας Ινδός και στο χωράφι ένας ελέφαντας. Ο Ινδός τους οδήγησε στο χωράφι. Εκεί αντίκρισαν ένα ζώο, σχεδόν εξημερωμένο. Αναμφίβολα ο Κιούνι

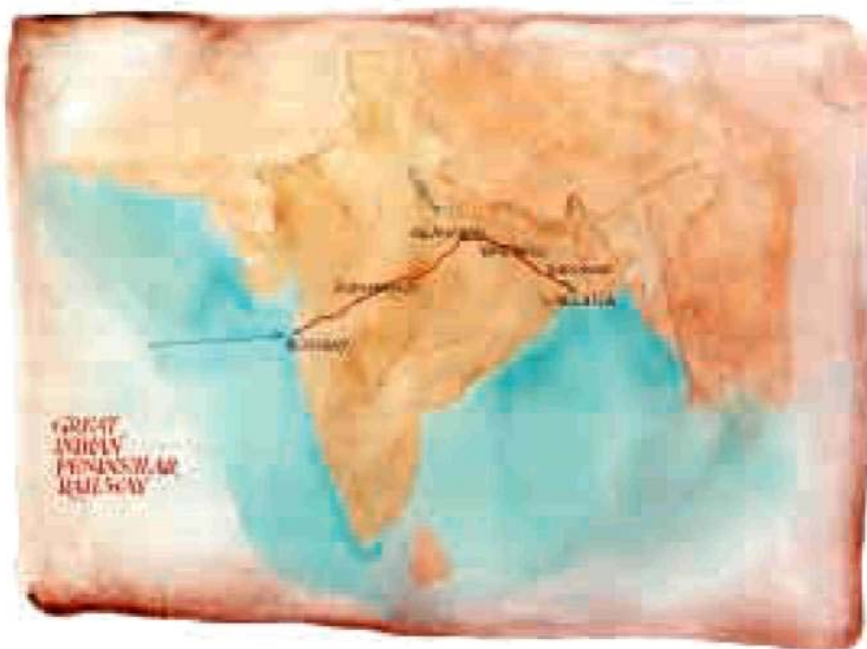
– έτσι έλεγαν το ζώο – μπορούσε, όπως όλοι οι ελέφαντες, να καλύψει με μεγάλη ταχύτητα μεγάλες απόστασεις και, καθώς δεν υπήρχε άλλο διαθέσιμο υποζύγιο, αποφάσισαν να τον χρησιμοποιήσουν. Όμως οι ελέφαντες, που έχουν αρχίσει να σπανίζουν στην Ινδία, δεν είναι καθόλου φτηνοί. Επομένως, τους έχουν μη στάξει και μη βρέξει, γι' αυτό και, όταν ο κύριος Φογκ ζήτησε να νοικιάσει τον ελέφαντα, ο Ινδός αρνήθηκε.

Ο Φογκ επέμενε και πρόσφερε το εξωφρενικό ποσό των δέκα λιρών την ώρα. Η απάντηση του Ινδού ήταν αρνητική. Είκοσι λίρες; Και πάλι όχι. Σαράντα λίρες; Πάντα όχι. Σε κάθε νέα προσφορά, ο Πασπαρτού τιναζόταν αγανακτισμένος, αλλά ο Ινδός ήταν αμετάπειστος.

Το ποσό όμως δεν ήταν καθόλου ευκαταφρόνητο. Αν δεχτούμε ότι ο ελέφαντας χρειαζόταν δεκαπέντε ώρες για να φτάσει στο Αλάχαμπαντ, ο ιδιοκτήτης του θα κέρδιζε εξακόσιες λίρες.

Χωρίς να χάσει την ψυχραιμία του, ο Φιλέας Φογκ πρότεινε στον Ινδό να αγοράσει τον ελέφαντά του, προτείνοντας του αρχικά χίλιες λίρες.

Ο Ινδός δεν ήθελε να τον πουλήσει! Ίσως ο κατεργάρης να περίμενε ακόμα μεγαλύτερο κέρδος.

Ο κύριος Φογκ πλησίασε ξανά τον Ινδό και του πρόσφερε διαδοχικά χίλιες διακόσιες λίρες, χίλιες πεντακόσιες λίρες, χίλιες οχτακόσιες και, τέλος, δύο χιλιάδες λίρες. Ο Πασπαρτού, που συνήθως ήταν κοκκινωπός, είχε γίνει κάτασπρος από την αγωνία. Στις δύο χιλιάδες λίρες, ο Ινδός υποχώρησε.

«Θεούλη μου!» φώναξε ο Πασπαρτού. «Χρυσό τον πληρώνουμε αυτό τον ελέφанта!»

Ιούλιος Βερν, *Ο γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες*,
μετάφρ. Μ. Τζιαντζή,
εκδ. Ερευνητές, Αθήνα, χ.χ.
(διασκευή)

1. Βρείτε ποιες από τις φράσεις είναι σωστές (Σ) και ποιες λανθασμένες (Λ).

--	--

• Οι εφημερίδες ανάγγειλαν πρόωρα ότι οι σιδηροδρομικές γραμμές είχαν ολοκληρωθεί.

--	--

• Ο Πασπαρτού πρότεινε στον κύριο Φογκ να ταξιδέψουν με έναν ελέφанта.

--	--

• Ο Κιούνι, ο ελέφοντας, δεν μπορούσε να καλύψει μεγάλη απόσταση με μεγάλη ταχύτητα.

--	--

• Ο Ινδός αρνήθηκε πεισματικά να πουλήσει τον ελέφанта, όσα λεφτά κι αν του έδωσαν.

2. Θέλετε να διηγηθείτε με λίγα λόγια σε ένα φίλο σας την ιστορία που διαβάσατε.

Χρειάζεται δηλαδή να του πείτε:

- ⇒ ποιος είναι ο βασικός ήρωας και ποια άλλα πρόσωπα παίρνουν μέρος
- ⇒ πού και πότε συμβαίνει η ιστορία πώς ξεκινάει η περιπέτεια
- ⇒ τι γίνεται μετά
- ⇒ ποιο είναι το αποτέλεσμα
- ⇒ τι σκέφτονται ή αισθάνονται τα πρόσωπα για ό,τι συνέβη

Απαντήστε με μια φράση σε κάθε ερώτηση και συνδέστε τις φράσεις μεταξύ τους σε ένα κείμενο (χρησιμοποιώντας συνδέσμους και άλλες λέξεις), για να διηγηθείτε περιληπτικά την ιστορία.

Για να δείξουμε πότε κάνουμε ή πότε γίνεται κάτι, χρησιμοποιούμε πολλούς τρόπους. Ένας τρόπος είναι οι χρόνοι των ρημάτων.

ΠΑΡΕΛΘΟΝ κάτι που γινόταν ή έγινε	ΠΑΡΟΝ κάτι που γίνεται τώρα, τη στιγμή που μιλάμε	ΜΕΛΛΟΝ κάτι που θα γίνει ή θα γίνεται
Παρατατικός έγραφα Αόριστος έγραψα Υπερσυντέλικος είχα γράψει	Ενεστώτας γράφω Παρακείμενος έχω γράψει	Εξακολουθητικός μέλλοντας θα γράφω Συνοπτικός μέλλοντας θα γράψω Συντελεσμένος μέλλοντας θα έχω γράψει

3. Ο συγγραφέας διηγείται μια ιστορία που έγινε στο παρελθόν. Φανταστείτε ότι διηγείται το παρακάτω μέρος της ιστορίας σαν να συμβαίνει τώρα. Ξαναγράψτε την ιστορία αλλάζοντας τους χρόνους. Σε ποιο χρόνο θα βάλετε τα ρήματα για να δείξετε ότι τα γεγονότα συμβαίνουν τη στιγμή που μιλάει;

Πέντε λεπτά αργότερα, ο Φιλέας Φογκ, ο σερ Φράνσις Κρόμαρτι και ο Πασπαρτού φτάνουν σε μια καλύβα,

.....

.....

.....

.....

.....

.....

χρησιμοποιούμε επίσης και **χρονικές προτάσεις**. Αυτές αρχίζουν συνήθως με τις λέξεις *όταν, αφού, πριν, μόλις*.

Επιρρήματα	Ουσιαστικά με λειτουργία επιρρήματος	Χρονικές προτάσεις
αργά γρήγορα αρχικά νωρίς σήμερα	το μεσημέρι (θα έρθω) το απόγευμα (θα φύγω)	αφού κλείστηκε η συμφωνία, ...

 4. Θέλετε να διηγηθείτε κάτι ασυνήθιστο που έγινε σε ένα ταξίδι. Βρείτε έναν τίτλο και προσπαθήστε η ιστορία σας να περιέχει όσο το δυνατόν περισσότερα από τα κύρια στοιχεία που υπάρχουν στην άσκηση 2. Μην ξεχάσετε ότι, συνήθως,

όταν διηγούμαστε μια ιστορία, βάζουμε τα γεγονότα σε χρονική σειρά. Μπορείτε να ξεκινήσετε τις προτάσεις σας με τις παρακάτω λέξεις και φράσεις που δηλώνουν χρόνο:

Στην αρχή του ταξιδιού,

.....

.....

Πρώτα,

.....

.....

Έπειτα,

.....

.....

Ξαφνικά,

.....

.....

Την ίδια στιγμή,

.....

.....

Ύστερα,

.....

.....

**Λίγο πριν φτάσουμε στον προορι-
σμό μας,**

.....

.....

Τέλος,

.....

.....

Με τι θα ασχοληθούμε:

- Πώς γράφουμε μια ανακοίνωση
- Πώς χρησιμοποιούμε τους χρόνους του ρήματος

Δύο μέρες στο βουνό

Θα χρειαστείτε σακίδιο, 2 φόρμες, 2 ζευγάρια παπούτσια, αδιάβροχα, μπλοκ σημειώσεων, μολύβι, μεγεθυντικό φακό, σκούφο, γάντια, κασκόλ, γυαλιά ηλίου... για να περάσετε ένα αξέχαστο διήμερο στον Παρνασσό με τον Ελληνικό Ορειβατικό σύλλογο Αχαρνών. Απαραίτητη προϋπόθεση να είστε από 7 έως 18 χρόνων, αλλά και οι μικρότεροι μπορούν να συμμετάσχουν με τη συνοδεία των γονιών

τους. Ένα διήμερο στη φύση με δραστηριότητες είναι ο στόχος του προγράμματος. Θα εξασκηθείτε στη χιονοδρομία, θα γνωρίσετε φίλους, θα ανακαλύψετε την ομορφιά της ελληνικής φύσης, θα μάθετε να προσανατολιζέστε, θα διασκεδάσετε με θεατρικό παιχνίδι και, το κυριότερο, θα χορτάσετε καθαρό αέρα και θα περάσετε ξένοιαστες ώρες. Το διήμερο θα πραγματοποιηθεί στις 15 και 16 Φεβρουαρίου στους Δελφούς και η μεταφορά σας μέχρι εκεί θα γίνει με πούλμαν. Όσοι επιθυμείτε να παρακολουθήσετε το πρόγραμμα, πρέπει να δηλώσετε συμμετοχή έως τις 31 Ιανουαρίου και να προκαταβάλετε μέρος των χρημάτων που απαιτούνται.

**Τηλέφωνα επικοινωνίας:
210-2461528 (ΕΟΣ Αχαρνών)**

**υπεύθυνος προγράμματος, Κ. Σα-
μούλης.**

**περιοδικό «Ερευνητές»,
Η Καθημερινή, τεύχος 207, 11/1/03**

**1. Διαβάσατε την ανακοίνωση;
Μπορείτε ν' απαντήσετε στις πα-
ρακάτω ερωτήσεις; Αν σας βοηθάει,
μπορείτε να υπογραμμίσετε την
απάντηση και μέσα στο κείμενο!**

**α. Ποιος διοργανώνει την εκδρομή
στον Παρνασσό;**

**β. Με ποιον τρόπο μπορούν να
πάρουν μέρος στην εκδρομή όσοι
είναι μικρότεροι από 7 χρονών;**

**γ. Μπορεί να πάει στην εκδρομή
όποιος είναι μεγαλύτερος από 18
χρονών;**

δ. Πότε θα γίνει η εκδρομή στον Παρνασσό και με ποιο μεταφορικό μέσο;

ε. Πότε είναι η τελευταία μέρα για να δηλώσει κανείς συμμετοχή;

στ. Ποιος είναι ο κύριος Σαμούλης;

ζ. Τι θα κάνετε αυτές τις δυο μέρες, σύμφωνα με την ανακοίνωση;

2. Παρακάτω θα διαβάσετε τις εντυπώσεις από ένα ταξίδι στα Ζαγοροχώρια:

Πηγαίνοντας στα Ζαγοροχώρια συναντάτε ένα σύνολο 46 χωριών στην ορεινή περιοχή της Πίνδου. Στο Ζαγόρι δε βρίσκετε άσχημο χωριό. Στα απλά αγροτικά κτίσματα και στις εκκλησίες οι λαξευμένες πέτρες διατηρούν κάτι από τη μεγάλη τέχνη των παλιών μαστόρων.

Καλοδιατηρημένα χωριά βλέπετε πολλά. Το Πάπιγκο (Μικρό και Μεγάλο), το Μονοδένδρι, το Δίλοφο, το Καπέσοβο, το Τσεπέλοβο και πολλά άλλα ακόμα.

Ο δρόμος που σας οδηγεί ως το Πάπιγκο περνάει από την κεντρική αρτηρία για Κόνιτσα. Στη συνέχεια περνάτε από την Αρίστη και ανηφορίζετε προς τους δύο οικισμούς, το Μικρό και το Μεγάλο Πάπιγκο. Κάθεστε στην πλατεία του μικρού χωριού και κοιτάζετε τη θέα στις πλαγιές. Χαλαρώνετε στα καφεενεδάκια και τις ταβέρνες του χωριού, κυρίως όμως χαίρεστε τη φύση. Αντικρίζετε τα λαμπερά νερά του Βοϊδομάτη, τις κορυφές της Αστράκας, αγναντεύετε τη θέα προς το φαράγγι του Βίκου, επισκέπτεστε τις κολυμπήθρες (φυσικές πισίνες στο δρόμο από Μεγάλο προς

Μικρό Πάπιγκο) και, αν είστε έτοιμοι για πεζοπορία, παίρνετε τη μεγάλη ανηφόρα της Τύμφης και γνωρίζετε τη Δρακόλιμνη.

περιοδικό *Αθηνόραμα*, ειδική έκδοση, Νοέμβριος 2002 (διασκευή)

Θέλετε να δώσετε τις ίδιες πληροφορίες με ένα γράμμα σε κάποιο φίλο σας που σκέφτεται να επισκεφτεί τα Ζαγοροχώρια. Κάντε τις απαραίτητες αλλαγές όπως στο παράδειγμα:

Πηγαίνοντας στα Ζαγοροχώρια θα συναντήσεις...

3. Αν γινόταν μια εκδρομή το καλοκαίρι στη θάλασσα, τι θα γράφατε στην εφημερίδα του σχολείου σας για να το μάθουν όλοι

οι συμμαθητές σας; Γράψτε μια ανακοίνωση με τίτλο «Δυο μέρες στη θάλασσα».

Μην ξεχάσετε να γράψετε:

- ⇒ ποιος οργανώνει την εκδρομή
- ⇒ τα στοιχεία του οργανωτή
- ⇒ πού και πότε θα γίνει
- ⇒ πώς θα πάτε
- ⇒ ποιοι μπορούν να συμμετέχουν
- ⇒ τι θα κάνετε στην εκδρομή
- ⇒ τι θα χρειαστεί να πάρετε μαζί σας
- ⇒ πόσα χρήματα θα πρέπει να πληρώσετε και σε ποιον

4. Φανταστείτε ότι μόλις γυρίσατε από την εκδρομή στον Παρνασσό και θέλετε να γράψετε ένα άρθρο στην εφημερίδα του σχολείου σας

για το πώς περάσατε, με τίτλο «Η εκδρομή στον Παρνασσό».

Μην ξεχάσετε να γράψετε:

- ⇒ πού βρίσκεται το μέρος όπου πήγατε
- ⇒ πότε και για ποιο λόγο πήγατε εκεί
- ⇒ τη γενική εντύπωση
- ⇒ τι είδατε στη διάρκεια της εκδρομής και με ποια σειρά
- ⇒ τι κάνατε εκεί
- ⇒ περιστατικά που συνέβησαν
- ⇒ τα συναισθήματα και τις σκέψεις σας

5. Τι λέτε, θα θέλατε να διοργανώσετε και εσείς μια εκπαιδευτική εκδρομή με την τάξη σας στους Δελφούς;

Για να γίνει όμως με επιτυχία, μια καλή ιδέα είναι να δουλέψετε ομαδικά.

- **Μια ομάδα θα βρει πληροφορίες για τους Δελφούς από τη μυθολογία και την ιστορία, θα γράψει μια περίληψη σε 150 με 200 λέξεις και θα τη διαβάσει στην τάξη. Θα δώσει τίτλο στο κείμενο και θα γράψει μόνο τα κύρια σημεία των κειμένων που διάβασε.**

- **Μια άλλη θα διαλέξει μέσα από τον οδικό χάρτη τη διαδρομή που θα ακολουθήσετε και από ποια μέρη θα περάσετε. Επίσης, θα βρει πληροφορίες για αυτά τα μέρη, ώστε στα ωραιότερα σημεία να κάνετε στάσεις.**

- **Πόσο θα στοιχίσει η εκδρομή; Πόσα παιδιά θα πάρουν μέρος;**

Πόσο πρέπει να είναι το αντίτιμο του εισιτηρίου; Μια ομάδα θα αναλάβει τα οικονομικά θέματα της εκδρομής και θα σημειώσει σε ένα τετράδιο όλα τα απαραίτητα στοιχεία.

■ Στους Δελφούς, ποια μνημεία είναι καλό να επισκεφτείτε; Τι θα δείτε στο μουσείο; Η τέταρτη ομάδα θα βρει τις απαραίτητες πληροφορίες από ταξιδιωτικούς οδηγούς, θα τις καταγράψει και θα ξεναγήσει την υπόλοιπη τάξη στους Δελφούς.

Μπορείτε να διαβάσετε από το Ανθολόγιο:

✍ Γιώργος Μπόντης, [*Ο ασημένιος δρόμος*] (Τόμος 1ος, σελ. 71)

✍ Όμηρος, [*Στο νησί των Φαιάκων*] (Τόμος 1ος, σελ. 127)

✍ Αντώνης Σαμαράκης, *Σ' ένα συνοριακό σταθμό* (Τόμος 2ος, σελ. 58)

✍ Λουκιανός, [*Ταξίδια γεμάτα περιπέτειες*] (Τόμος 6ος, σελ. 78)

Διαβάστε – Δείτε – Ακούστε – Επισκεφτείτε

✍ Βαρελλά Αγγελική, *Η Ελλάδα κι εμείς*, εκδ. Χρυσή Πένα, Αθήνα, 1991

✍ Ιωαννίδης Ι. Δ., *Ο γύρος του κόσμου χωρίς λεφτά*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 1989

 Παγκόσμιος Άτλαντας, Εικονοπαίδια, εκδ. Ερευνητές, Αθήνα, 1995

 Ταξίδια στις χώρες του κόσμου, εκδ. Στρατίκη, Αθήνα, 1993

 Ο στρατηγός, Μπάστερ Κίτον και Κλάιντ Μπρόκμαν, 1926

 Ο Τζίμης και το γιγαντοροδάκινο, Χένρι Σέλινκ, 1996

 Ταξιδεύοντας (Ο μοναχικός πλανήτης), ντοκιμαντέρ αγγλικής, γαλλικής, αμερικανικής, αυστραλιανής παραγωγής, 2000

 Ταξιδεύοντας στην Ελλάδα, ντοκιμαντέρ ελληνικής παραγωγής, 2002

 Άσπρα καράβια, στίχοι Σ. Σκίπης, μουσική Γ. Σπανός

 Άσπρα, κόκκινα, κίτρινα, μπλε,
στίχοι Η. Λογοθέτης, μουσική

Δ. Μούτσης

 Κρουαζιέρα, στίχοι, μουσική

Β. Γερμανός

 Ξημερώνει, στίχοι Γ. Ρούσσο, μουσική Μ. Χατζιδάκις

 Παποράκι, στίχοι Λ. Παπαδόπουλος, μουσική Μ. Λοίζος

 Σ' ένα εξπρές, στίχοι Κ. Ντούμος, μουσική Γ. Σπανός

 Φύσα, αεράκι, στίχοι Ν. Γκάτσος, μουσική Σ. Ξαρχάκος

 Σιδηροδρομικό μουσείο, Σιώκου 4 (κάθ. Λιοσίων 301), Αθήνα

Ηλεκτρονικές διευθύνσεις

www.nationalgeographic.gr

Επαναληπτικοί πίνακες της ενότητας για να διορθώσω το γραπτό μου

Σημειώνω στη δεξιά στήλη του πίνακα ένα + για όσα νομίζω ότι έχω γράψει και ένα – για όσα δεν έχω γράψει. Στη συνέχεια συμπληρώνω όλα όσα λείπουν για να είναι το γραπτό μου πλήρες.

1. Πώς αφηγούμαστε μια ιστορία

Γράφουμε:

- Πού και πότε συμβαίνουν τα γεγονότα της ιστορίας.
- Ποιο είναι το κεντρικό πρόσωπο της ιστορίας.
- Ποια άλλα πρόσωπα συμμετέχουν.
- Με ποιο γεγονός ξεκινάει η ιστορία.

- Με ποια γεγονότα ή πράξεις συνεχίζεται.
- Πώς τελειώνει η ιστορία.
- Τι σκέφτονται και τι αισθάνονται τα πρόσωπα (κυρίως το κεντρικό πρόσωπο) για ό,τι συνέβη.

Χρησιμοποιούμε:

- Χρόνους του παρελθόντος (κυρίως παρατατικό, αόριστο αλλά και ιστορικό ενεστώτα για ζωντάνια και αμεσότητα).
- Χρονικές (και αιτιολογικές) προτάσεις.
- Χρονικούς συνδέσμους, χρονικά επιρρήματα, φράσεις που δηλώνουν χρόνο.
- Ουσιαστικά και επίθετα στις περιγραφές.

2. Πώς περιγράφουμε ένα πράγμα

Γράφουμε:

- Πού βρίσκεται.
- Πώς το λένε.
- Πώς είναι (γενική εντύπωση, σχήμα, μέγεθος, χρώμα).
- Περιγραφή από τα έξω προς τα μέσα.
- Πώς το απέκτησα (αν είναι δικό μου).
- Πώς είναι φτιαγμένο, από τι υλικά.
- Πώς χρησιμοποιείται.
- Περιστατικά σχετικά με αυτό.
- Συναισθήματα και σκέψεις για όλα τα παραπάνω.

Χρησιμοποιούμε:

- **Ενεστώτα (συνήθως) ρημάτων.**
- **Επίθετα και επιθετικούς προσδιορισμούς.**
- **Τοπικούς προσδιορισμούς.**

Διορθώνω το γραπτό μου

Κάθε φορά που γράφω ένα κείμενο το ξαναδιαβάζω. Προσέχω όλα τα παρακάτω και διορθώνω όσα χρειάζονται. (Μπορεί να χρειαστεί να ξαναγράψω κάποια μέρη του κειμένου μου.)

- 1. Ποιος ήταν ο σκοπός μου; Τον πέτυχα; (Συμβουλευτείτε τα σημεία που προτείνονται για ανάπτυξη στην εκφώνηση της εργασίας παραγωγής γραπτού λόγου κάθε φορά και τους επαναληπτικούς πίνακες στο τέλος της κάθε ενότητας.)**
- 2. Οργάνωσα το γραπτό μου σε παραγράφους;**
- 3. Πώς είναι η ορθογραφία; Χρησιμοποίησα το λεξικό μου;**

- 4. Χρησιμοποίησα σωστά τις τελείες και τα κόμματα;**
- 5. Χρησιμοποίησα πολλές διαφορετικές λέξεις ή έχω επαναλάβει συχνά τις ίδιες λέξεις;**
- 6. Τι μου άρεσε περισσότερο απ' όσα έγραψα;**
- 7. Τι θα μπορούσα να έχω γράψει καλύτερα; Πώς μπορώ να το γράψω τώρα;**
- 8. Τι θα μπορούσα να γράψω ακόμα; Τι θα μπορούσα να αφαιρέσω;**
- 9. Θα καταλάβουν το κείμενο οι συμμαθητές μου;**
- 10. Ποια σημεία θα τους αρέσουν περισσότερο και ποια λιγότερο;**
- 11. Πώς είναι η εμφάνιση του γραπτού μου; Είναι καθαρό και**

**καλογραμμένο; Μπορεί να το
διαβάσει κανείς εύκολα;**

Ενότητα 2

Κατοικία, κατοικία, κατοικία

Το σπίτι μου

Θέλω να χτίσω ένα σπιτάκι
στη μοναξιά και στη σιωπή,
γύρω μια πράσινη ραχούλα...
Δε θα το χτίσω εκεί.

Ξέρω στη χώρα τη μεγάλη
τον πλούσιο δρόμο τον πλατύ
με τα παλάτια και τους κήπους.
Δε θα το χτίσω εκεί.

Ξέρω το πρόσχαρο ακρογιάλι
όλο το κύμα το φιλεί,
κρινόσπαρτ' είναι η αμμουδιά του.
Δε θα το χτίσω εκεί.

Ατέλειωτη τραβά μια στράτα,
σκίζει μια χέρσα* απλοχωριά,
σκληρά τη δέρνει τ' αγριοκαίρι
και ο λίβας* τη χτυπά,

**Μια στράτα χιλιοπατημένη
τον καβαλάρη νηστικό,
τον πεζοδρόμο διψασμένο
θάφτει στον κουρνιαχτό*.**

**Εκεί το σπίτι μου θα χτίσω
με μια βρυσούλα στην αυλή·
πάντα η γωνιά του θα καπνίζει
κι η θύρα του ανοιχτή.**

Κωστής Παλαμάς

***χέρσος: αυτός που δεν έχει
καλλιεργηθεί ή δεν μπορεί να
καλλιεργηθεί, ο άγονος**

***λίβας: ο θερμός νοτιοδυτικός
άνεμος που πνέει από τη Λιβύη**

***κουρνιαχτός: σύννεφο σκόνης
που σηκώνεται με την κίνηση
(ανθρώπων, ζώων, οχημάτων)
ή με τον αέρα**

Με τι θα ασχοληθούμε:

- Πώς περιγράφουμε ένα κτίσμα
- Ποιος είναι ο ρόλος του επιθέτου σε ένα περιγραφικό κείμενο
- Ποιες λέξεις ή φράσεις δηλώνουν τόπο

Το σπίτι του ποιητή Καβάφη

Το σπίτι του Καβάφη βρίσκεται στην οδό Λέψιους, ένα δρόμο στην καρδιά της Αλεξάνδρειας. Ο ποιητής κατοικούσε στο δεύτερο όροφο ενός μεγάρου, βαμμένου

σε πορτοκαλί χρώμα. Από εκεί φαινόταν απέναντι το νοσοκομείο, χτισμένο ανάμεσα σε μικρά χαμηλά σπιτάκια.

Ο Καβάφης ήταν, χωρίς αμφιβολία, μανιώδης με την πρωτοτυπία. Από το διαμέρισμα του είχε βγάλει όχι μονάχα το τηλέφωνο και το ραδιόφωνο αλλά και το ηλεκτρικό και στη θέση του είχε βάλει κεριά και λάμπες πετρελαίου.

Το διαμέρισμα, όπως και η πρόσοψη του μεγάρου, δεν έχει τίποτα το ξεχωριστό, που να εντυπωσιάζει τον επισκέπτη, τίποτα το μοντέρνο. Επιπλωμένο, χωρίς πίνακες. Στην πλατιά ορθογώνια είσοδο, από το κατώφλι ακόμα, ένα μόνο πράγμα «χτυπάει»: η μακριά και ψηλή βιβλιοθήκη σαν ερμάρι, με τα περισσότερα φύλλα τζαμένια, που σκεπάζει όλο τον τοίχο, και τα στοιβαγμένα

στα ράφια βιβλία, μεγάλα και μικρά, σχεδόν όλα δεμένα. Ένα έπιπλο επιβλητικό που και μόνο του χαρακτηρίζει τον ένοικο. Στο σαλόνι, εκεί όπου ο ποιητής συνήθιζε να δέχεται τους φίλους, ένας καναπές τούρκικος, αρκετές πολυθρόνες και καρέκλες, ντυμένες με παλιά χρυσοϋφαντα υφάσματα, μερικά τραπεζάκια από σκαλιστό ξύλο και πάνω τους ένα κηροπήγιο από ατόφιο ασήμι ή μια λάμπα πετρελαίου με θαμπό γυαλί. Πολλά χαλιά, μερικές φτηνές χαλκογραφίες στους τοίχους, μια κορνίζα από έβενο στολισμένη με φίλντισι, που πλαισιώνει ένα ανάγλυφο γύψινο με την αυτοκράτειρα Θεοδώρα, δουλειά ερασιτεχνική, και μια μεγάλη φωτογραφία, με τζάμι, κορνιζαρισμένη, που παριστάνει τη μητέρα του ποιητή, τη Χαρίκλεια Φωτιάδη.

Χτυπητή αντίθεση με τούτη την επίπλωση αποτελεί το δωμάτιό του. Ένα στενό κι απλό κρεβάτι, ένα τραπεζάκι από ακατέργαστο ξύλο, μια καρέκλα ψάθινη κι ένα σιδερένιο τρίποδο σκουριασμένο που είχε πάνω του μια λεκάνη με μια κανάτα σμαλτωμένη. Τις ζεστές νύχτες του καλοκαιριού ο ποιητής προτιμούσε, αντί να πηγαίνει στο λουτρό και έτσι να διακόπτει την κουραστική δουλειά του, να βουτάει μια πετσέτα στο νερό αυτής της λεκάνης για να δροσίζει το πρόσωπό του. Γιατί συχνά έμενε εκεί ως αργά, σκυμμένος πάνω στο χοντροφτιαγμένο τραπεζάκι, να χτενίζει ένα στίχο ή να ψάχνει για μια λέξη που θα έδινε πιο πιστά την ιδέα του.

Σ' αυτό το γυμνό δωμάτιο, το κρυφό του σπουδαστήριο, γεννιούνται

ύστερα από τις πρώτες δοκιμές, μέσα σ' ένα τέταρτο του αιώνα, τα ποιήματά του, που, ακατανόητα στην αρχή για πολύ καιρό, θα προκαλέσουν αργότερα το θαυμασμό ακόμα και στις πιο μακρινές χώρες. Ο Καβάφης είναι, πραγματικά, ο περισσότερο μεταφρασμένος στο εξωτερικό Νεοέλληνας ποιητής.

Δημήτρης Δασκαλόπουλος - Μαρία Στασινόπουλου, *Ο βίος και το έργο του Κ.Π. Καβάφη*, εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα, 2002 (διασκευή)

1. Προσπαθήστε να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις, βρίσκοντας μέσα στο κείμενο τις πληροφορίες που χρειάζεστε:

**α. Τι περιγράφει ο συγγραφέας;
Ποιος κατοικούσε στο σπίτι;**

β. Πού βρίσκεται το σπίτι; Έχουμε πληροφορίες για το πώς ήταν απ' έξω;

γ. Πώς είναι το σπίτι από μέσα με τη σειρά που βλέπει τους χώρους ο συγγραφέας;

δ. Ποια στοιχεία δείχνουν πώς ήταν η ζωή του ποιητή μέσα σ' αυτό;

ε. Ποιες είναι οι σκέψεις και τα σχόλια του συγγραφέα;

2. α. Ο συγγραφέας προτιμάει τον ενεστώτα στην περιγραφή του, ενώ, όταν αφηγείται στιγμές από τη ζωή του ποιητή, χρησιμοποιεί παρελθοντικούς χρόνους και κυρίως παρατατικό. Γιατί νομίζετε ότι συμβαίνει αυτό;

β. Στο κείμενο συναντάμε πολλά επίθετα που

- μας δίνουν περισσότερες πληροφορίες για τα πράγματα που περιγράφονται και κάνουν την περιγραφή πιο ζωντανή, σαφή, ακριβή και παραστατική.
- μας μεταφέρουν ένα σχόλιο που θέλει να κάνει ο συγγραφέας για ό,τι βλέπει και περιγράφει.

Τα επίθετα μας δείχνουν δηλαδή την οπτική γωνία, την προσωπική ματιά του συγγραφέα, το πώς βλέπει αυτός τα πράγματα που περιγράφει.

Μπορείτε να βρείτε μερικά επίθετα στο κείμενο που απλώς περιγράφουν και μερικά που ταυτόχρονα σχολιάζουν;

γ. Τα επίθετα περιγράφουν με σύντομο τρόπο ένα χαρακτηριστικό

των ουσιαστικών που συνοδεύουν. Δείτε πώς θα περιγράψαμε χρησιμοποιώντας στη θέση των επιθέτων περισσότερες λέξεις:

Στο δωμάτιο υπάρχει ένα τραπεζάκι από ακατέργαστο ξύλο (από ξύλο που δεν το έχουν κατεργαστεί), μια καρέκλα ψάθινη (από ψάθα) κι ένα σιδερένιο τρίποδο (από σίδερο).

Προσπαθήστε να αντικαταστήσετε τα υπογραμμισμένα επίθετα του κειμένου με φράσεις που να περιγράφουν τα ουσιαστικά που συνοδεύουν.

δ. Κάντε το αντίστροφο στο κείμενο που ακολουθεί:

Για πολλά χρόνια το σπίτι εκείνο, το σπίτι-φάντασμα των παιδικών μου χρόνων, δεν κατοικούνταν. Δεν έχανα όμως ευκαιρία να το επισκέπτομαι, με κάποιο φόβο κάθε φορά, που δεν απορούσα να εξηγήσω. Το σπίτι είχε δυο ορόφους και μια παλιά αυλή στρωμένη με πλάκες. Οι τοίχοι ήταν μεγάλου πάχους και ύψους. Ήταν από πέτρα. Τα παράθυρά του ήταν φραγμένα με κάγκελα και τα παντζούρια είχαν σχεδόν σαπίσει. Σπρώχνοντας τη βαριά από ξύλο πόρτα του, αντίκριζα μια εικόνα που με γοήτευε: Οι τοίχοι ήταν γεμάτοι με διακοσμήσεις, το ταβάνι όλο στολίδια και, αυτό που με εντυπωσίαζε περισσότερο, τα τζάμια στα παράθυρα είχαν πολλά χρώματα.

κείμενο της συγγραφικής ομάδας

ε. Σε ένα κείμενο που περιγράφει ένα κτίσμα μέσα στο χώρο υπάρχουν πολλές λέξεις, μόνες τους ή μαζί με άλλες, που φανερώνουν τόπο. Τέτοιες μπορεί να είναι, για παράδειγμα, επιρρήματα (γύρω, πάνω, έξω) ή φράσεις με προθέσεις (π.χ. από την αυλή, σε μια γωνιά).

Χωριστείτε σε τέσσερις ομάδες και βρείτε τέτοιες λέξεις μέσα στο κείμενο. Κερδίζει βέβαια η ομάδα που θα βρει τις περισσότερες.

3. Διοργανώνεται στην τάξη σας ένας διαγωνισμός με θέμα «Ένα κτίριο με ιδιαίτερη σημασία για την περιοχή». Το κτίριο αυτό μπορεί να είναι παλιό, με ιστορική σημασία (μπορεί να σας βοηθήσει το μάθημα της Ιστορίας) ή σύγχρονη

κατασκευή. Το κείμενό σας δε χρειάζεται να ξεπερνάει τις 150 λέξεις.

Μπορείτε να πείτε:

⇒ πού είναι / πότε χτίστηκε / ποια είναι η ιστορία του / πώς το γνωρίσατε

⇒ πώς είναι απ' έξω και πώς από μέσα (ποια γενική εντύπωση σας δημιουργεί, ποια είναι τα γενικά χαρακτηριστικά της αρχιτεκτονικής του, από τι υλικά είναι φτιαγμένο, πόσους και ποιους χώρους έχει, ποια είναι και πώς είναι τα αντικείμενα που συναντάει κανείς μέσα στο κτίσμα)

⇒ αν ζουν ή έζησαν κάποια πρόσωπα σ' αυτό και αν ξέρετε κάτι για τη ζωή τους

⇒ **πώς νιώθετε κάθε φορά που βρίσκεστε εκεί**

Αν θέλετε να κάνετε την περιγραφή σας πιο ζωντανή, χρησιμοποιήστε **ενεστώτα, **λέξεις ή φράσεις που φανερώνουν τόπο** και **όσο περισσότερα επίθετα** μπορείτε.**

4. Παρατηρήστε τις φωτογραφίες στην επόμενη σελίδα και μιλήστε στην τάξη για το πώς ήταν τα κτίσματα που βλέπετε άλλοτε και τώρα.

Θεσσαλονίκη: Η μητρόπολη και
η οδός Μητροπόλεως προπολεμικά
(πάνω) και
σήμερα (κάτω)

Θεσσαλονίκης
εγκόλπιον,
εκδ. Εξάντας,
Αθήνα

Α΄ στήλη

ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Αχαρνών, ευκαιρία, για λίγες ημέρες, νεόκτιστο έτοιμο ρετιρέ, 2 υπνου (70 τ.μ. συν 30 τ.μ. βεράντα συν 10 τ.μ. οροφoαποθήκη), οροφoδιαμέρισμα 5ου προτελευταίου, ευκαιρία 36,3 εκατ. (106.530 ευρώ), Επιδάμνου 26
 210/2011926, 693/6937209, 693/2850860 (TK18896)

ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ (Ελληνορώσων), δυάρι, πλήρως και πολυτελώς ανακαινισμένο, ισόγειο διαμέρισμα 45 τ.μ., σαλόني κουζίνα ενιαίο, μπάνιο, 1 υ/δ, επένδυση πέτρας, σταθερά μικροέπιπλα, φωτιστικά, σποτς, εντοιχισμένη κουζίνα, πόρτα ασφαλείας, κήπος, μπροστά σε πάρκο, 50 μ. από Κηφισίας (Ιατρικό Κέντρο Ψυχικού). Προνομιούχο για κατοικία ή εξαιρετική επένδυση.

**Μεσιτικό 210/6105301 -2 ή
697/2779466 (ΤΤ15542)**

ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ (Γηροκομείο), κοντά στο μετρό Πανόρμου, α) οροφo-διαμέρισμα 91 τ.μ. 5ος, 2 υ/δ συν γραφείο, πολύ καλή κατασκευή, πάρκιν, αποθήκη, τζάκι, ηλιακός, εγκατάσταση συναγερμού, ετοιμοπαράδοτο, 187.820 ευρώ, β) οροφo-διαμέρισμα διπλοκατοικίας 132 τ.μ. 2ος, 2 υ/δ, γραφείο, γ) 150 τ.μ. 3ος, 2 υ/δ. POLIS 210/6850511- 4 (ΤΚ18863)

ΕΞΑΡΧΕΙΑ διαμέρισμα 73τ.μ., 3ος όροφος, σε πεζόδρομο, χολ, κουζίνα, μεγάλο καθιστικό, βεράντα, θέα, τιμή 111.000 ευρώ. ΑΤΤΙΚΗ ΓΗ 210/3318333- 4, www.attikigi.gr (ΤΚ18945)

ΕΞΑΡΧΕΙΑ διαμέρισμα 146 τ.μ., 5ος όροφος, άριστη κατάσταση, 30 τ.μ.

βεράντα, κατάλληλο και για επαγγελματική στέγη. Α & Λ ΑΚΙΝΗΤΩΝ
☎ 210/5910300, 210/5910244, κωδ. 10

ΘΗΣΕΙΟ νεόδμητο διαμέρισμα 85 τ.μ., 3ος όροφος, φωτεινό, διαμπερές, πολυτελούς κατασκευής, τζάκι, αποθήκη, υπόγειο γκαράζ, τιμή 173.147 ευρώ.
ΑΤΤΙΚΗ ΓΗ ☎ 210/3318333- 4, www.attikigi.gr TK18945

ΘΗΣΕΙΟ πλησίον πεζόδρομου Απ. Παύλου, οικία 200 τ.μ., διατηρητέα, διώροφη, ανακαινισμένη, με εσωτερική αυλή, συνδυασμός κατοικίας - επαγγελματικής στέγης, αποκλείονται μεσίτες ☎ 210/3462723

ΚΟΛΟΝΑΚΙ (Ραβίνε), διαμέρισμα 86 τ.μ., 2ος όροφος, 2 υ/δ, μπάνιο, WC, πόρτα ασφαλείας, αποθήκη, τιμή 252.000 ευρώ. ΑΤΤΙΚΗ ΓΗ

 210/3318333- 4, www.attikigi.gr,
(TK18945)

ΚΥΨΕΛΗ οροφδιαμέρισμα 180 τ.μ ,
3 υ/δ, 1ος όροφος, αυτόνομη θέρ-
μανση, ανακαινισμένο, νεοκλασικό
αρχοντικό, καινούρια υδραυλικά -
ηλεκτρικά, γύψινα, δική του είσο-
δος. 190.090 ευρώ 210/6755377

ΚΥΨΕΛΗ οδός Σικίνου, διαμέρισμα
75 τ.μ., 1ος όροφος, τριάρι.
διαμπερές, πωλείται 210/6723980
210/6712261

ΝΕΟΣ ΚΟΣΜΟΣ Συγγρού, διαμέρι-
σμα 73 τ.μ.. 3ος όροφος. προσό-
ψεως. πωλείται 210/674269,
210/9428626

ΠΕΤΡΑΛΩΝΑ Άνω, διαμέρισμα 95
τ.μ., 2 υ/δ, 1ος όροφος, υπό
κατασκευή, διαμπερές, γκαράζ, συ-
ναγερμός, ηλιακός 210/6911815

ΚΑΜΙΝΙΑ διαμέρισμα 90 τ.μ., 1ος όροφος, χωρίς κοινόχρηστα, φρεσκοβαμμένο, a/c θέρμανση - ψύξη, χωρίς κοινόχρηστα, τιμή 470 ευρώ 📞 210/5739292

Β΄ στήλη

ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ Τσάκος, διαμέρισμα 62 τ.μ., 2ος όροφος, δυομισάρι, διαμπερές, βοηθητικό χώρο στο υπόγειο 📞 210/7756327, μετά τις 15.00

ΒΑΡΚΙΖΑ έναντι πλαζ. μονοκατοικία 300 τ.μ., 5 υ/δ, γκαράζ. 4 λουτρά, 2 κουζίνες, σε τρίφατσο οικόπεδο 600 τ.μ.. πισίνα, ιδιοκτήτης, τιμή 2.500 ευρώ 📞 210/8973355, 210/9659519

ΔΙΟΝΥΣΟΣ μεζονέτα 600 τ.μ. 6 υ/δ, 3θέσιο πάρκιν, 3 επιπέδων, 2 living room, 3 κουζίνες, 4 μπάνια, 4 WC,

ξενώνας, κήπος 1 στρ., ενοικιάζονται και ανεξάρτητα ☎ 210/8613928

ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ πλησίον μετρό, γκαρσονιέρα 45 τ.μ., 2ος όροφος, τιμή 270 ευρώ ☎ 210/9629592

ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ ρετιρέ 70 τ.μ., 5ος όροφος, πάρκιν, αυτόνομη θέρμανση, νεόδμητο, τριάρι, ηλιόλουστο, boiler, συναγερμός, τέντες, A/C, διαμπερές, ηλιακός, αποθήκη ☎ 210/9329116

ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

οροφодιαμέρισμα 80τ.μ., 2 υ/δ, 3ος όροφος, αυτόνομη θέρμανση, διαμπερές, πανοραμική θέα, τζάκι, μπόιλερ, βεράντες, χωρίς ασανσέρ, 500 ευρώ ☎ 210/9933232

ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ δώμα 20 τ.μ., 6ος όροφος, ενοικιάζεται ☎ 210/9515817

**ΚΑΛΛΙΘΕΑ γκαρσονιέρα 26 τ.μ., ημι-
υπόγεια, ενοικιάζεται ☎ 210/9569048**

**ΚΑΛΛΙΘΕΑ γκαρσονιέρα 27τ.μ.,
υπερυψωμένο ισόγειο, με μεγάλη
αυλή, φωτεινή, μερικώς επιπλωμέ-
νη, τιμή 400 ευρώ ☎ 210/8217029,
14:00-15:00 210/2280887**

**ΝΕΑ ΧΑΛΚΗΔΟΝΑ Επτακοσίων Θε-
σπιέων, διαμέρισμα 73τ.μ., ισόγειο,
κεντρική θέρμανση, διαμπερές,
πόρτες αλουμινίου, καινούρια ντου-
λάπια, πλησίον συγκοινωνιών,
ενοικιάζεται ☎ 210/2585388**

**ΓΑΛΑΤΣΙ Αγίας Γλυκερίας και
Κουρτίου. διαμέρισμα 84 τ.μ., 2 υ/δ,
3ος όροφος, τζάκι, μπάνιο, WC,
τέντες, boiler, μεγάλες βεράντες,
ενοικιάζεται ☎ 210/8076616**

ΒΑΡΗ γκαρσονιέρα 35 τ.μ., ισόγεια, αυτόνομη θέρμανση, καινούρια, 320 ευρώ ☎ 210/8955906

ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗΣ πλησίον σταθμού Αγίου Νικολάου, διαμέρισμα 50 τ.μ., υπερυψωμένο ισόγειο, διαμπερές ☎ 210/8672419, 2810/80221, απογευματινές ώρες

ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ Καλογρέζα, ρετιρέ 55 τ.μ., 5ος όροφος, αυτόνομη θέρμανση, δυάρι, μεγάλα μπαλκόνια, ημιυπαίθριος χώρος, ηλιακός, 4 ετών ☎ 210/2715798

ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ διαμέρισμα 68τ.μ., 1 υ/δ, 5ος όροφος, βαμμένο, διαμπερές, ενιαίοι χώροι, ηλιακός, τέντες, νυχτερινό ρεύμα, πλησίον συγκοινωνιών ☎ 210/9353507

ΝΙΚΑΙΑ Άγιοι Ανάργυροι, στούντιο 32 τ.μ., 2ος όροφος, ρετιρέ, νεόκτι-

στο, χωρίς κοινόχρηστα, διαθέσιμο από 12/03, τιμή 240 ευρώ

 210/7573123 πρωί, 210/6397971

απόγευμα

ΝΙΚΑΙΑ γκαρσονιέρα 38 τ.μ., ημιυπόγειο, κατάλληλο για φοιτητές

 210/4927468

ΝΙΚΑΙΑ γκαρσονιέρα 45 τ.μ..

αυτόνομη θέρμανση, σε

μονοκατοικία 210/4921938

ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ μονοκατοικία 90 τ.μ., αυτόνομη θέρμανση, ξύλινη επένδυση, τριάρι, με κεραμοσκεπή.

τζάκι, ηλιακό, αποκλείονται κατοικίδια, τιμή 500_ευρώ 22940/93285

ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ πλησίον σκοπευτηρίου, διαμέρισμα 60 τ.μ., 1ος όροφος, τριώροφης οικίας. 2 δωματίων, χολ, κουζίνα, λουτρό, πρόσ-

ψεως, φωτεινό 210 7661538

1. α. Διαβάζοντας τις μικρές αγγελίες θα είδατε τις παρακάτω λέξεις ή φράσεις. Μπορείτε να βρείτε τη σημασία τους στο λεξικό;

ρετιρέ, ανακαινισμένο, εντοιχισμένη κουζίνα, προνομιούχο, οροφωδιαμέρισμα, διαμπερές, διατηρητέα, «WC» (βεσέ), αυτόνομη θέρμανση, κεντρική θέρμανση, μεζονέτα, a/c (ερκοντίσιον), πανοραμική θέα, δώμα, νυχτερινό ρεύμα, στούντιο, κεραμοσκεπή

Αφού βρήκατε τι σημαίνουν αυτές οι λέξεις, μπορείτε τώρα να τις κατατάξετε στις διπλανές κατηγορίες;

β. Ποιες από τις προηγούμενες είναι ξένης προέλευσης;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Προσέξτε τις μικρές αγγελίες για σπίτια που πωλούνται ή ενοικιάζονται; Γιατί νομίζετε ότι είναι σύντομες;

3. Μια τετραμελής οικογένεια (μπαμπάς, μαμά και δυο κόρες) πρέπει να βρει ένα διαμέρισμα για να εγκατασταθεί.

Δε θέλουν να μείνουν σε χαμηλό όροφο και θέλουν να έχει το διαμέρισμα φυσικό φως από τον ήλιο και ηλιακό θερμοσίφωνα, για να μην πληρώνουν πολλά χρήματα στη ΔΕΗ.

Ποιο διαμέρισμα πιστεύετε ότι θα διάλεγαν από τις αγγελίες του βιβλίου σας; Μπορείτε να δικαιολογήσετε την άποψή σας;

4. Μέσα στις αγγελίες που διαβάσατε υπάρχουν πολλά τακτικά αριθμητικά. Μπορείτε να βρείτε τρία και να τα μετατρέψετε σε όλα τα άλλα είδη αριθμητικών που γνωρίζετε;

Απόλυτα αριθμητικά (π.χ. δύο, τρία)			
Τακτικά αριθμητικά (π.χ. πρώτος, τρίτη)			
Πολλαπλασιαστικά αριθμητικά (π.χ. διπλός, τριπλός)			
Αναλογικά αριθμητικά (π.χ. διπλάσιος, δεκαπλάσιος)			
Περιληπτικά αριθμητικά (π.χ. τετράδα, δωδεκάδα)			

Ψάχνοντας για τα αριθμητικά θα βρήκατε τις λέξεις δυάρι, τριάρι, πεντάρι κτλ. Αυτές οι λέξεις είναι αριθμητικά; Συζητήστε το μέσα στην τάξη σας με τη βοήθεια ενός λεξικού!

Θα έχετε παρατηρήσει ότι από πολλές αγγελίες λείπει το ρήμα, γιατί ο αναγνώστης το μαντεύει εύκολα. Για παράδειγμα, στην πρώτη στήλη εννοείται το ρήμα «πωλείται» και στη δεύτερη το ρήμα «ενοικιάζεται». Βέβαια, απουσιάζουν και άλλα ρήματα, όπως «έχει», «βρίσκεται» κτλ.

Όπως θυμάστε, οι προτάσεις που δεν έχουν κάποιον από τους βασικούς τους όρους (ρήμα ή υποκείμενο) λέγονται ελλειπτικές.

Οι ελλειπτικές προτάσεις είναι πολύ συνηθισμένες, κυρίως στον προφορικό λόγο. Αυτό συμβαίνει επειδή πολλά από αυτά που λέγονται ή γράφονται εννοούνται εύκολα.

5. Αυτές οι αγγελίες πολύ περίεργες είναι! Δε φτάνει που οι προτάσεις τους είναι ελλειπτικές, έχουν και συντομογραφίες. Γιατί άραγε τις χρησιμοποιούμε; Μπορείτε να βρείτε τι σημαίνουν οι παρακάτω;

τ.μ.

2υ/δ

2ου ορόφου

6. Είστε υπάλληλος στην εφημερίδα *Οι Μικρές Αγγελίες*. Η δουλειά σας είναι να επεξεργάζεστε τις

αγγελίες που σας στέλνουν ώστε να μπορούν να δημοσιευτούν. Πρέπει να είναι σύντομες, αλλά να δίνουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες. Μια κυρία σάς έφερε την παρακάτω αγγελία:

«Λέγομαι Κατερίνα Χατζηαποστόλου και θα ήθελα να νοικιάσω ένα διαμέρισμα που έχω στο Χολαργό. Είναι ένα διαμέρισμα που βρίσκεται στον τρίτο όροφο μιας εξαώροφης πολυκατοικίας στην οδό Θράκης και στον αριθμό 56. Η πολυκατοικία βρίσκεται απέναντι από τη στάση των λεωφορείων που έχουν προορισμό το κέντρο της Αθήνας. Το διαμέρισμα έχει 2 υπνοδωμάτια, ένα σαλόνι, δυο τουαλέτες και μεγάλη βεράντα, μπρος πίσω. Έχει ήλιο όλη την ημέρα, γι' αυτό έχω βάλει ηλιακό θερμοσίφωνα και

τέντες. Η πολυκατοικία είναι 15 ετών και έχουμε κεντρική θέρμανση. Το ενοίκιο είναι 650 ευρώ το μήνα. Αν ενδιαφέρεστε, μπορείτε να τηλεφωνήσετε στο νούμερο: 000-5555555».

α. Μπορείτε να τη δημοσιεύσετε έτσι; Η αγγελία είναι μεγάλη και καταλαμβάνει πολύ χώρο. Γράψτε την από την αρχή. Δεν πρέπει όμως να ξεπεράσετε τις 35-40 λέξεις.

β. Η αγγελία όμως εξακολουθεί να είναι μεγάλη και την ξαναγράφετε με ακόμα πιο σύντομο τρόπο (15-20 λέξεις).

Μην ξεχάσετε:

⇒ να υπογραμμίσετε τις σημαντικές πληροφορίες

- ⇒ να φτιάξετε ελλειπτικές προτάσεις
- ⇒ να χρησιμοποιήσετε αριθμητικά
- ⇒ να χρησιμοποιήσετε συντομογραφίες

7. Έχετε σκεφτεί τι μπορεί να κρύβεται πίσω από το όνομα του δρόμου όπου μένετε; Φτιάξτε ομάδες και «εξερευνήστε» τη γειτονιά σας.

- Καταγράψτε όλους τους δρόμους που βρίσκονται γύρω από το σχολείο σας.
- Τι γνωρίζετε γι' αυτούς;
- Αν δε γνωρίζετε την ιστορία κάποιων δρόμων, ζητήστε πληροφορίες από τους μεγαλύτερους. Μπορείτε να μάθετε περισσότερα

ψάχνοντας στις εγκυκλοπαίδειες τα αντίστοιχα ονόματα των δρόμων.

■ Η κάθε ομάδα θα αναλάβει κι από ένα όνομα δρόμου. Μόλις συγκεντρώσετε το υλικό σας, θα γράψετε ένα άρθρο για την εφημερίδα του σχολείου σας με θέμα: «Ο δρόμος είχε τη δική του ιστορία».

Με τι θα ασχοληθούμε:

- Με την κλίση των θηλυκών ουσιαστικών σε -η και -ος

ΠΕΜΠΤΗ 6 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2003

ΡΕΠΟΡΤΑΖ

ΚΤΗΜΑΤΑΓΟΡΑ

ΟΤΑΝ Η ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ ΤΩΝ
ΕΝΟΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ
ΠΕΡΝΑΕΙ ΚΡΙΣΗ

Κύριε, μας ενοχλείτε...

ΡΕΠΟΡΤΑΖ: Δημήτρης Γ. Πεφάνης

«Ποιος πήγε και άπλωσε τα ρούχα στην ταράτσα»; Η φράση αυτή, βγαλμένη από το θέατρο, ταιριάζει «γάντι» στους ενοίκους πολλών πολυκατοικιών. Οι διενέξεις μεταξύ των συνιδιοκτητών ή και των ενοικιαστών είναι αρκετά συχνό φαινό-

μενο στην καθημερινή ζωή των ακινήτων.

Είτε πρόκειται για επουσιώδη θέματα που λύνονται με την επέμβαση του διαχειριστή είτε για ουσιαστικές διαφορές που παίρνουν την άγουσα προς τη Δικαιοσύνη, οι περιπτώσεις είναι αρκετά συχνές. Επειδή και στην περίπτωση αυτή, το προλαμβάνει είναι καλύτερο του θεραπεύει, η μελέτη του κανονισμού της πολυκατοικίας αποτελεί το καλύτερο «όπλο», προκειμένου να αποφευχθούν δυσάρεστες εκπλήξεις.

«Ο πιο συχνός λόγος που οδηγεί σε αντιδικίες μεταξύ των ιδιοκτητών είναι οι θόρυβοι που μπορεί να δημιουργήσει ένα διαμέρισμα σε ώρες κοινής ησυχίας», υποστηρίζει ο κ. Σπύρος Ράδος, δικηγόρος και

διαχειριστής πολυκατοικίας στην περιοχή του Νέου Κόσμου. Επίσης συχνές είναι οι περιπτώσεις όπου ιδιοκτήτες διαμερισμάτων σε υψηλούς ορόφους τινάζουν χαλιά ή απλώνουν ρούχα, δημιουργώντας προβλήματα σε όσους βρίσκονται από κάτω τους. «Συνήθως αυτά τα προβλήματα λύνονται με απλές συστάσεις από το διαχειριστή και δεν καταλήγουν στα δικαστήρια» υποστηρίζει ο κ. Ράδος. Άλλες περιπτώσεις διενέξεων είναι η κατάληψη κοινόχρηστων χώρων και η μη πληρωμή κοινοχρήστων. Αν οι συστάσεις του διαχειριστή δεν επιφέρουν αποτελέσματα, οι διενέξεις αυτού του είδους οδηγούνται στη δικαιοσύνη.

Καλό είναι να γνωρίζετε τι προβλέπει ο κανονισμός της πολυκατοικίας και ποιες χρήσεις επιτρέπονται ώστε να μην αντιδικείτε με τους γείτονές σας.

εφημερίδα *Ακίνητα*, 6/11/03

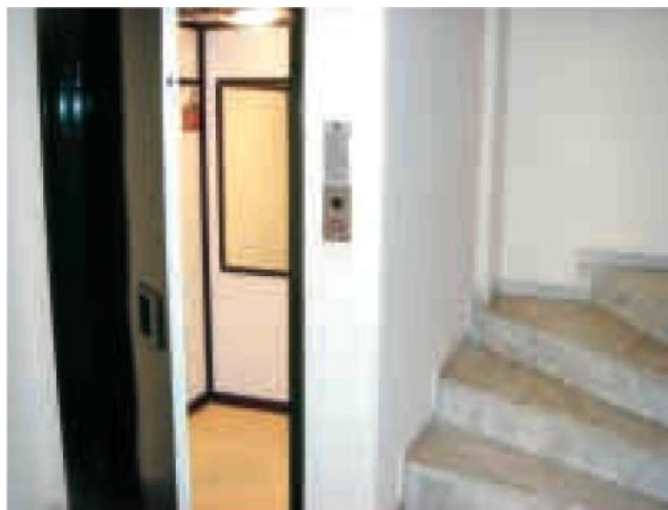
1. Διαβάσατε προσεκτικά το άρθρο της εφημερίδας; Αν ναι, επιλέξτε τη σωστή απάντηση:

α. Οι διαφωνίες μεταξύ των ενοίκων μιας πολυκατοικίας είναι:

- 1. ένα φαινόμενο αρκετά σπάνιο**
- 2. ένα φαινόμενο που παρουσιάζεται αρκετά συχνά**

β. Οι πιο συχνοί λόγοι που οδηγούν σε αντιδικίες μεταξύ των ενοίκων είναι:

- 1. η τοποθέτηση πίνακα ανακοινώσεων στην είσοδο της πολυκατοικίας**
- 2. οι θόρυβοι σε ώρες κοινής ησυχίας, η μη πληρωμή των κοινοχρήστων και η παράνομη κατάληψη κοινόχρηστων χώρων**

γ. Για να αποφεύγονται οι διενέξεις, θα πρέπει όλοι οι ένοικοι της πολυκατοικίας:

1. να ορίσουν διαχειριστή και να ακολουθούν τις συστάσεις του.

2. να έχουν μελετήσει και να εφαρμόζουν τους ειδικούς κανονισμούς που έχουν καθοριστεί.

2. α. Εσείς πιστεύετε πως πρέπει να τηρούνται οι κανονισμοί; Γιατί;

β. Μήπως έχετε ζήσει κι εσείς μια δυσάρεστη εμπειρία στο σπίτι όπου μένετε; Ενοχλήσατε ποτέ τους άλλους ενοίκους της πολυκατοικίας ή σας ενόχλησαν εκείνοι; Τι ακριβώς συνέβη; Τι κάνατε για να αντιμετωπίσετε το πρόβλημα;

3. Διαβάστε τα παρακάτω μικρά άρθρα προσεκτικά και βρείτε για καθένα από αυτά:

- ποιος από τους τρεις τίτλους που σας προτείνουμε ταιριάζει
- έναν αστείο τίτλο που θα σκεφτείτε εσείς

Σπίτι για πλατσουρίσματα Οι κάτοικοι της ερήμου Κοινότητα ... από ύφασμα

Ζουν στην
Τυνησία, στη
Ματμάτα της
Σαχάρας. Τα
σπίτια τους
είναι υπόγειες
σπηλιές,
πολλών τετραγωνικών μέτρων.
Είναι δροσερά σπίτια, οάσεις
ξεκούρασης μέσα στη λάβρα της

ερήμου, και διατηρούνται καθαρά, παρ' ότι δε διαθέτουν καμιά από τις σύγχρονες ανέσεις. Οι άνθρωποι που κατοικούν σ' αυτά είναι σοβαροί και νοικοκυρεμένοι, Άραβες φιλόξενοι και φιλικοί. Δεν είναι εύκολο να γνωρίζει κανείς αν πήραν το όνομα τους από τα πουλιά «Τρωγλοδύτες» ή το αντίστροφο.

**περιοδικό «Γεωτρόπιο»,
Ελευθεροτυπία, τεύχος 185,
25/10/03**

Έτσι ονομάζουν τον ποταμό Ορινόκο στη γλώσσα τους οι Ινδιάνοι Ουαράο, που για να γλιτώσουν από τους δουλεμπόρους του 18ου αιώνα διασκορπίστηκαν στο δέλτα του ποταμού, ένα λαβύρινθο από αμέ-

τρητες διακλαδώσεις και κολπίσκους.

Σήμερα οι Ουαράο εξακολουθούν να παίζουν μπάλα, να ψαρεύουν, να κάνουν μπάνιο και να χτίζουν τα σπίτια τους στα ζεστά νερά του ποταμού, από τα οποία εξαρτάται η επιβίωση τους.

**περιοδικό *Γαιόραμα*, τεύχος 34,
Νοέμβ. – Δεκ. 1999**

Μοναχική συντροφιά οι ίσκιοι σε έναν ποιμενικό καταυλισμό

Καζάχων στα

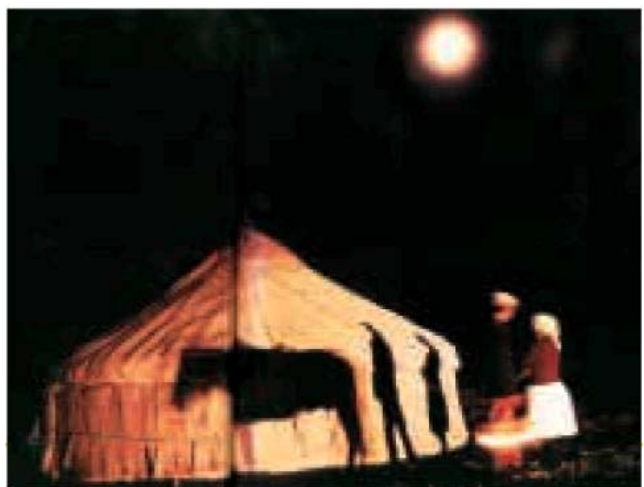
Αλτάια Όρη, όπου τα κετσεδένια

(από ύφασμα μάλλινο) γιουρτ

(κυκλικές σκηνές με κωνική σκεπή)

φαντάζουν σαν κουκκίδες διάσπαρτες

στα απέραντα βοσκοτόπια.

Ακόμα και στις μόνιμες χειμερινές τους κοινότητες, οι Καζάχοι θέλουν ελεύθερο χώρο γύρω τους. Οι γείτονες μπορεί να βρίσκονται χιλιόμετρα μακριά.

περιοδικό *Γαιόγραμμα*, τεύχος 59,
Ιαν. - Φεβρ. 2004

4. Το σχολείο σας είναι χτισμένο δίπλα σε αυτοκινητόδρομο. Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, ο θόρυβος ενοχλεί μαθητές και δασκάλους και τους εμποδίζει να δουλέψουν. Γίνετε κι εσείς δημοσιογράφοι και γράψτε το δικό σας άρθρο για τη σχολική εφημερίδα.

Μην ξεχάσετε να πείτε:

⇒ σε ποιο μέρος συμβαίνουν όσα θα περιγράψει το άρθρο

- ⇒ **πότε συμβαίνουν**
- ⇒ **τι ακριβώς συμβαίνει**
- ⇒ **ποιοι είναι αυτοί που έχουν σχέση με τα γεγονότα**
- ⇒ **πόσο σπουδαία είναι αυτά τα γεγονότα**

 5. Στα κείμενα που αναφέρονται στην κατοικία συναντάμε θηλυκά ουσιαστικά λόγια κλίσης τα οποία τελειώνουν σε -η και -ος, π.χ. χρήση, είσοδος - έξοδος. Συμβουλευτείτε τη γραμματική για να ενώσετε σωστά τις παρακάτω λέξεις με τις καταλήξεις τους:

οι πόλ... οι οδ...
οι αποδείξ... η πόλ...
τις οδ... των πόλ...
η απόδειξ...
η οδ... της πόλ...
των αναγνώσ... η διένεξ...
της κατάληψ... η ενοικίασ...
τις συστάσ... των χρήσ...
οι διενέξ... της ενοικίασ...

οί εις εις
ούς η εις
εων ης ός
η εων εις
ης εων η
η ης

6.α. Στο κρυπτόλεξο κρύβονται 8 λέξεις που έχουν σχέση με την κατοικία. Προσπαθήστε να τις βρείτε.

β. Συμπληρώστε κάθε πρόταση από τις παρακάτω με τη λέξη που ταιριάζει. Συμβουλευτείτε το λεξικό σας.

Οι θα πρέπει να καταβάλλουν μηνιαία το ενοίκιο στον του διαμερίσματος. Οι μπορεί να χρειαστεί να αλλάζουν σπίτι συχνά γιατί το σπίτι που μένουν δεν τους ανήκει, ενώ οι μπορούν να μείνουν στο σπίτι που έχουν αγοράσει ή να το νοικιάσουν

σε κάποιους άλλους ή να το πουλή-
σουν. Ο είναι
υπεύθυνος για τη συντήρηση της
πολυκατοικίας. Τα
πληρώνονται κάθε μήνα από τους
..... ή από τους
..... των διαμερισμάτων.

Υ. Συμπληρώστε το κείμενο
τοποθετώντας τη φράση που βρί-
σκεται κάθε φορά στην παρένθεση
στη σωστή πτώση και στο σωστό
αριθμό:

Οι (κοινόχρη-
στος χώρος) χρησιμοποιούνται
από όλους τους ενοίκους της
πολυκατοικίας. Τα προβλήματα
που δημιουργούνται μεταξύ των
ενοίκων λύνονται συνήθως με

**ΤΙΣ (απλή
σύσταση) του διαχειριστή. Οι πιο
..... (συχνή
περίπτωση) παρεξηγήσεων είναι
το τίναγμα των χαλιών από τους
ενοίκους των επάνω ορόφων.
Η ανάγνωση του κανονισμού της
πολυκατοικίας, όπου ρυθμίζονται
οι
(καθημερινή λεπτομέρεια), θα λύσει
..... (πολλή
παρεξήγηση).**

Επαναληπτικοί πίνακες της ενότητας για να διορθώσω το γραπτό μου

(κοίταξε πρώτα στη σελίδα 52 τον
πίνακα: Διορθώνω το γραπτό μου)

Σημειώνω στη δεξιά στήλη του
πίνακα ένα + για όσα νομίζω ότι
έχω γράψει και ένα – για όσα δεν
έχω γράψει. Στη συνέχεια συμπλη-
ρώνω όλα όσα λείπουν για να είναι
το γραπτό μου πλήρες.

1. Πώς περιγράφουμε ένα κτίσμα

Γράφουμε:

- Πού βρίσκεται.
- Πότε χτίστηκε, ποια είναι
η ιστορία του.
- Πώς είναι το κτίσμα, καθώς
η περιγραφή μας προχωράει

από τα έξω προς τα μέσα ποια γενική εντύπωση δημιουργεί, ποια είναι τα γενικά χαρακτηριστικά της αρχιτεκτονικής του, από τι υλικά είναι φτιαγμένο, πόσους και ποιους χώρους έχει, ποια είναι και πώς είναι τα αντικείμενα που συναντάει κανείς μέσα στο κτίσμα.

- Ζουν ή έζησαν κάποια πρόσωπα σε αυτό; Γνωρίζουμε κάτι για τη ζωή τους;
- Ποια συναισθήματα ή σκέψεις μάς προκαλεί το κτίσμα.

Χρησιμοποιούμε:

- Ενεστώτα (συνήθως) ρημάτων.
- Επίθετα και επιθετικούς προσδιορισμούς.

- Τοπικούς προσδιορισμούς.

2. Πώς γράφουμε μια μικρή αγγελία

- Ξεχωρίζουμε τις πιο σημαντικές πληροφορίες που πρέπει να περιέχει.
- Φτιάχνουμε ελλειπτικές προτάσεις, δηλαδή προτάσεις όπου το ρήμα παραλείπεται γιατί το καταλαβαίνουμε εύκολα.
- Χρησιμοποιούμε αριθμητικά, συντομογραφίες και αρκτικόλεξα, όπου αυτό είναι δυνατόν.

Μπορείτε να διαβάσετε από το Ανθολόγιο:

 Φώτης Κόντογλου, *Ο αστρολάβος* (Τόμος 1ος, σελ. 11)

 Μ. Παναγιωτόπουλος, *Η πολιτεία της λίμνης* (Τόμος 1ος, σελ. 49)

 Ηλίας Βενέζης, *Η Χιονάτη της Πάρνηθας* (Τόμος 1ος, σελ. 97)

 Κώστας Ουράνης, *Ο Μυστράς* (Τόμος 4ος, σελ. 132)

 Διδώ Σωτηρίου, *Οι πρόσφυγες* (Τόμος 5ος, σελ. 49)

**Διαβάστε – Δείτε – Ακούστε –
Επισκεφτείτε**

 Γκέρτσου-Σαρή Άννα, *Σπίτι δίχως αυλή*, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 1995

 Κατοικίες και οικογενειακή ζωή,
εκδ. Αξιωτέλλη, Αθήνα, 1995

 **Ξανθούλης Γιάννης, Μια τρελή
τρελή πολυκατοικία, εκδ. Καστα-
νιώτη, Αθήνα, 1998**

 **Σωτηρίου Διδώ, Μέσα στις φλό-
γες, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 1993**

 **Επιστροφή, σίχοι Π. Τριαντα-
φυλλίδης, μουσική Α. Χριστοφέλλη**

 **Θα κάτσω σπίτι, σίχοι, μουσική
Λ. Κηλαηδόνης**

 **Το ψωμί είναι στο τραπέζι,
σίχοι Ι. Καμπανέλλης, μουσική
Μ. Θεοδωράκης**

 **Ιστορικό - Λαογραφικό Μουσείο
Κορίνθου, Ερμού 1, Κόρινθος**

- **Λαογραφικό - Ιστορικό - Φυσικής
Ιστορίας Μουσείο Κοζάνης,
Ι. Δραγούμη 9-11, Κοζάνη**
- **Λαογραφικό και Εθνολογικό
Μουσείο Μακεδονίας-Θράκης,
Βασ. Όλγας 68, Θεσσαλονίκη**
- **Μουσείο Ποντιακού Ελληνισμού,
Αγνώστων Μαρτύρων 73,
Νέα Σμύρνη, Αθήνα**

Ενότητα 3

28η Οκτωβρίου

Η τελευταία Π.Α. εκατονταετία*

Κατηφόρισαν με σκισμένα χιτώνια,
με παλιά ντουφέκια
δίχως ψωμί στο γυλιό* δίχως
σφαίρες.

Μονάχα με μικρά οργισμένα
ποτάμια κλείναν τα
περάσματα πίσω τους.

Είχαν βαδίσει μήνες και μήνες
πάνου σ' άγνωστες πέτρες
πάνου στο χιόνι μαζί με τις ελιές
τους και τ' αμπέλια τους –
άλλος άφησε κει πάνου ένα πόδι,
ένα χέρι

άλλος άφησε ένα μεγάλο
κομμάτι απ' την ψυχή του

**καθένας κ' έναν ή πióτερους
νεκρούς...**

Γιάννης Ρίτσος

***Π.Α.: Προ Ανθρώπου**

***γυλιός: στρατιωτικό σακίδιο που
το κρεμούσαν στους ώμους**

**Οι ήρωες της Αλβανίας, σκίτσο
του Φωκίωνα Δημητριάδη**

1. Στο ποίημα που μόλις βάσατε μας δίνονται κάποιες πληροφορίες για το τέλος του Ελληνοϊταλικού πολέμου. Μπορείτε να βρείτε στους στίχους τις πληροφορίες αυτές;

2. Με ποιες εικόνες ο ποιητής μάς δείχνει τις θυσίες που έκαναν οι αγωνιστές του '40 στα βουνά της Πίνδου;

Η μικρή Ελλάδα υψώνει τη φωνή της

Σκηνή 1η: Πλατεία

ΑΦΗΓΗΤΗΣ: Σαν σήμερα ο Ιταλός πρεσβευτής Γκράτσι ζήτησε να παραδοθεί η πατρίδα μας στη σκλαβιά και στην ταπείνωση. Ο πόλεμος ξεκίνησε με ένα «ΟΧΙ», που έγινε αχός και τραγούδι στο στόμα όλων των Ελλήνων.

Φώτα. Ο χώρος μετατρέπεται σε πλατεία. Τοποθετούμε καρέκλες

κυκλικά και δημιουργούμε ένα καφενείο. Σειρήνες, καμπάνες, φωνές. Μικροί, μεγάλοι τρέχουν αναστατωμένοι, σαν να μην ξέρουν πού να πάνε. Τέσσερα γεροντάκια κάθονται στον καφενέ και πίνουν τον καφέ τους. Δύο εφημεριδοπώλες περνούν ανάμεσα στον κόσμο.

**ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΠΩΛΕΣ: Εφημερίδες!
Εφημερίδες!**

Ο κόσμος παγώνει στη θέση του, σαν άγαλμα.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΠΩΛΗΣ Α΄: Κήρυξη πολέμου! Εφημερίδες!

ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΠΩΛΗΣ Β΄: Γενική επιστράτευση! Εφημερίδες!

Μοιράζουν τις εφημερίδες τους στα γεροντάκια. Το πλήθος δημιουργεί ομάδες, μία των στρατιωτών και μία

των γυναικών. Στον καφενέ τα
γεροντάκια κουβεντιάζουν.

ΚΥΡ ΜΑΝΟΛΗΣ: Και τι δε θα 'δυνα
να 'μouνα είκοσι ετών!

Σηκώνεται και κάνει διατάσεις, τον
πιάνει η μέση του, ξανακάθεται.

ΚΥΡ ΒΑΣΙΛΗΣ: Πρόσεχε, μη φύγει
κάνα κόκαλο!

Γελούν.

ΚΥΡ ΒΑΓΓΕΛΗΣ: Κοιτάτε, φεύγουν
τα φανταράκια μας!

Σηκώνονται και χαιρετούν.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ: Στο καλό, παιδιά!

Η Παναγιά μαζί σας!

Χαιρετούν με μαντίλια.

ΓΕΡΟΝΤΑΚΙΑ: Στο καλό, παιδιά!
Στο καλό και με τη νίκη!

Φώτα. Η σκηνή αδειάζει και μένουν μόνο οι φαντάρτοι

Σκηνή 2η: Στα βουνά της Πίνδου

**πίνακας
του Αλέξανδρου
Αλεξανδράκη**

Ακούγεται ηχογραφημένη εκπομπή από το ραδιόφωνο.

ΡΑΔΙΟ: Ο ελληνικός στρατός ανεβαίνει τα βουνά της Πίνδου. Ο συνταγματάρχης Δαβάκης έκανε ένα θαυμάσιο ελιγμό. Η πρώτη ελληνική νίκη ενάντια στις δυνάμεις του Άξονα. Οι Ιταλοί υποχωρούν προς την Αλβανία.

Φώτα. Οι φαντάρτοι σέρνονται στο έδαφος, σταματούν και αφουγκράζονται.

ΔΑΒΑΚΗΣ: Να χωριστούμε!

Γνέφει στους μισούς να πάνε αριστερά, μερικοί Ιταλοί κινούνται αμέριμνοι. Το στράτευμα περικυκλώνει τους Ιταλούς. Σηκώνονται πάνω και φωνάζουν.

ΕΛΛΗΝΕΣ: Αέραα...

ΙΤΑΛΟΙ: Αγιούτο! (Βοήθεια!)

Οι Έλληνες στήνουν χορό γύρω από τους Ιταλούς. Χορεύουν και τραγουδούν.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ: Οι προμήθειες όμως δεν έφταναν και οι Έλληνες κρύωσαν. Έτσι, οι γυναίκες της Πίνδου έπλεξαν φανέλες για τους φαντάρους, μάζεψαν όπλα και πυρομαχικά και φορτωμένες σκαρφάλωσαν

**στα βουνά, αφηφώντας τον κίνδυνο,
για να εφοδιάσουν το στρατό μας.**

Σκηνή 3η: Το σπίτι της κυρα-Λένης

**πίνακας του
Έκτορα Δούκα**

**Η είσοδος του
ελληνικού στρατού
στη Κορυτσά, ανώ-
νυμου ζωγράφου**

**Φώτα. Γυναίκες με μαντίλες στο
κεφάλι πλέκουν με βελόνες. Η κυρα-
Λένη κρατάει ένα γράμμα, κάνει πως
διαβάζει. Ακούγεται ηχογραφημένη
η φωνή του γιου της...**

«Γεια και χαρά σου, μάνα. Εδώ όλα καλά! Κάθε μέρα και νίκη! Κρύο, μάνα, παγωνιά! Όλα άσπρα! Πετάξαμε και τα ρούχα για ν' ανέβουμε, μας βαραίνανε! Σώθηκαν και οι σφαίρες... Κουράγιο, μάνα, θα γυρίσω νικητής. Να προσέχεις! Σε φιλώ, ο γιος σου».

ΚΥΡΑ-ΛΕΝΗ: Άλλη μια βελονιά κι έτοιμοι!

ΦΡΟΣΥΝΗ: Μάνα, θ' ανέβουμε το βουνό;

ΚΥΡΑ-ΛΕΝΗ: Ναι, πριν χαράξει!

ΚΥΡΑ-ΑΝΝΑ: Πακετάρατε τα όπλα;

ΚΥΡΑ-ΜΑΡΙΑ: Ναι! Κάτω από τις κάλτσες!

ΜΑΝΟΥΣΩ: Ψωμί πήρατε;

ΚΥΡΑ-ΒΑΓΓΕΛΙΩ: Και ψωμί, και νερό, και φρούτα!

ΚΥΡΑ-ΛΕΝΗ: Άντε, γυναίκες, να προλάβουμε.

Οι γυναίκες δένουν από έναν μπόγο και τον βάζουν στην πλάτη. Ξεκινούν η μία πίσω από την άλλη, σκυφτές από το βάρος. Φώτα.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ: Μέρα με τη μέρα τα ελληνικά στρατεύματα σημείωναν και μια νίκη, και ανάγκασαν τους Ιταλούς να υποχωρήσουν. Ακολούθησε η κατάληψη της Κορυτσάς, της Πρεμετής, του Αργυρόκαστρου, της Χιμάρας και της Κλεισούρας, παρά το βαρύτατο χειμώνα. Η ιταλική επίθεση του Μάρτη του 1941 συντρίφθηκε. Έξι μήνες ο ελληνικός στρατός μαχόταν ηρωικά, ώσπου στις 6 Απριλίου του 1941, η Γερμανία, σύμμαχος της Ιταλίας, επιτέθηκε εναντίον της Ελλάδας. ο στρατός μας αντιστάθηκε και πάλι στους κατακτητές. Ούτε εκεί νικήθηκε. Οι Γερμανοί μπήκαν στην Ελλάδα

και στις 27 Απριλίου του 1941
υψώθηκε στην Ακρόπολη το
«λάβαρο της βίας». Ακολούθησαν
τα χρόνια της Κατοχής, χρόνια
δύσκολα. Οι δυνάμεις του Άξονα
πέτυχαν βέβαια τη στρατιωτική
κατοχή της Ελλάδας, όχι όμως και
την υποταγή της ψυχής και του
φρονήματος του ελληνικού λαού.
Τέσσερις μέρες μετά την κατάληψη
άρχισε η Αντίσταση του λαού μας.
Δημιουργήθηκαν μυστικές οργανώ-
σεις, οι οποίες κυκλοφορούσαν
παράνομα αντιστασιακά φυλλάδια
που κινητοποιούσαν το λαό. Οργα-
νώθηκαν ένοπλες αντάρτικες ομά-
δες, που κατόρθωσαν να περιορί-
σουν την εχθρική κατοχή στις μεγά-
λες πόλεις. Η σκλαβιά των Ελλή-
νων κράτησε 1.264 νύχτες. Στις 12
Οκτωβρίου του 1944 ο ελληνικός
λαός με πανηγυρισμούς και ζητω-

κραυγές καλωσορίζει την πολυπόθητη λευτεριά.

Γωγώ Αγγελοπούλου, «Η μικρή Ελλάδα υψώνει τη φωνή της», περιοδικό *Παράθυρο στην Εκπαίδευση του Παιδιού*, Σεπτ. - Οκτ. 2002 (διασκευή)

1. α. Σχολιάστε τον τίτλο του θεατρικού κειμένου σε σχέση με το περιεχόμενό του. Διαλέξτε ένα διαφορετικό τίτλο και εξηγήστε για ποιο λόγο τον προτιμάτε:

- Οι Ελληνίδες στον Αγώνα του '40
- ΟΧΙ
- Στα βουνά της Πίνδου

β. Συζητήστε στην τάξη σας πώς αντιμετωπίστηκε η εισβολή των

Ιταλών από τους γέροντες, από τις γυναίκες και από τους φαντάρους.

2. Με αφορμή τον εορτασμό της 28ης Οκτωβρίου, φτιάξτε έναν ιστορικό πίνακα όπου θα αναφέρετε με χρονολογική σειρά τα γεγονότα που συνέβησαν την ιστορική αυτή περίοδο και αναρτήστε τον στην αίθουσα εκδηλώσεων για να ενημερώσετε τους προσκεκλημένους. Για τη συμπλήρωση του πίνακα σας μπορείτε να πάρετε πληροφορίες από το θεατρικό κείμενο που διαβάσατε και από τα αντίστοιχα κείμενα του βιβλίου της Ιστορίας.
π.χ

28η Οκτωβρίου 1940

**Ο Ιταλός πρεσβευτής Γκράτσι
ζητάει την παράδοση της Ελλάδας
και...**

Ἦρθαν (Και όλα έγιναν σαν ξένα)

Στην αρχή που είχαν έρθει περπατούσαν στους δρόμους και μερικοί Ἕλληνες στρα-

τιώτες γύριζαν στα σπίτια τους κουρασμένοι κι αδυνατισμένοι κι αξύριστοι γιατί είχαν έρθει από την Αλβανία με τα πόδια. Οι αρβύλες τους ήταν τρύπιες κι άλλοι ήταν ξυπόλυτοι και πεινούσαν και οι στολές τους ήταν ξεσκισμένες και χωρίς κουμπιά. Ο κόσμος τούς λυπόταν και τους συμπονούσε και τους έδινε τσιγάρα κι άλλοι ψωμί και καλαμπόκια ψημένα. Ὅσοι δεν είχαν τι να τους δώσουν τους έλεγαν να κάνουν κουράγιο κι

**άλλοι τους έλεγαν
παροιμίες, πως
η ζωή είναι ρόδα
και γυρίζει και πως
πίσω έχει η αχλάδα
την ουρά.**

**Οι Ιταλοί ζήλευαν που έβλεπαν
τόση αγάπη για τους Έλληνες κι
όχι και γι' αυτούς, που μάλιστα
είχαν φύγει μακριά από την πα-
τρίδα τους και ζούσαν στην ξενιτιά
στη δική μας πατρίδα, και μια μέρα
έβγαλαν μια αυστηρή διαταγή όλο
ζήλια που απαγόρευε στους
στρατιώτες μας να γυρίζουν με
τις στολές τους και τους ανάγκαζε
να φορούν κανονικά ρούχα.**

**Ο γιος της κυρίας που κάθεται
πίσω από το σπίτι της παλιάς
δασκάλας μόλις γύρισε από
την Αλβανία είδε κάτι Ιταλούς που**

τον κοίταζαν ειρωνικά και νευρίασε και αγρίεψε και τους φώναξε «Αέραα!». Εκείνοι έφυγαν φοβισμένοι, αλλά γύρισαν πίσω με άλλους και άρχισαν να τον χτυπούν και να του δίνουν κλοτσιές, ώσπου ο κακομοίρης έπεσε κάτω κι εκείνοι τότε του έδιναν πιο πολλές, κι όταν είδαν πως είχαν μαζευτεί γύρω τους άνθρωποι θυμωμένοι έτοιμοι να τους βουτήξουν και να τους βάλουν κάτω και να τους πατήσουν, κιτρίνισαν και κοκκίνισαν και πρασίνισαν σαν τις στολές τους και χαιρέτησαν με ευγένεια και έφυγαν για να γλιτώσουν, κάνοντας πως κάτι θυμήθηκαν ξαφνικά και έπρεπε κάπου να πάνε μην αργήσουν.

Εμείς τα παιδιά δεν έχουμε πολλή όρεξη να πηγαίνουμε σχολείο και οι γονείς μας μας στέλνουν με

το ζόρι και μας λένε πως όπου να 'ναι τα πράγματα θα καλυτερέψουν και, αν δεν καλυτερέψουν, θα συνηθίσουμε, που είναι χειρότερο, αλλά δε θα φαίνεται χειρότερο, γιατί οι συνήθειες έχουν αυτό το καλό. Δε λέω, σ' εμάς τα παιδιά ποτέ δε μας άρεσε να πηγαίνουμε σχολείο και τόσα χρόνια πηγαίναμε για τις εκδρομές και για να παίζουμε στα διαλείμματα, ενώ τώρα πηγαίνουμε όλο λύπη και πολλά παιδιά έρχονται νηστικά και καθόμαστε στα σκαλάκια και στα πεζούλια και λέμε αινίγματα κι ο σχολίατρος είπε πως,

αν συνεχιστεί αυτή η κατάσταση, πολλοί μαθητές θα πάθουν αδενομάθεια.

Η εφημερίδα του μπαμπά όλο μικραίνει και δεν είναι κάτασπρο το χαρτί της, όπως πριν, και γράφει μόνο πόσο ακριβύνανε τα πράγματα και πως γι' αυτό δε φταίει ο ιταλικός στρατός, αλλά οι σύμμαχοι μας οι Άγγλοι, που κάνουν πως θέλουν το καλό μας αλλά ανεβάζουν τις τιμές επίτηδες για να λένε ότι τις ανεβάζουν οι κακοί Ιταλοί, για να μην τους αγαπάμε.

Ο μπαμπάς διαβάζει προσεκτικά αυτή τη φτωχική εφημεριδούλα για να δει μήπως ο ανθυποστρατηγός έβγαλε μια καινούρια διαταγή και απαγορεύει κάτι ακόμη, γιατί, αν δεν το ξέρουμε, μπορεί να τιμωρηθούμε αυστηρά και, επειδή ο κόσμος δεν έχει φαγητό να φάει, έγιναν τα συσσίτια που πηγαίνουμε όλοι και περιμένουμε από το πρωί

με μία κατσαρολίτσα πότε θα φέρουν τα καζάνια να μας μοιράσουν φασουλάδα χωρίς αλάτι και λάδι, αλλά μόνο με λίγα φασόλια μέσα σε πολύ νερό. Όταν έρχονται, τρέχουμε και στριμωχνόμαστε ποιος θα πάρει πρώτος, γιατί δε φτάνει κάθε μέρα για όλους και οι τελευταίοι δεν παίρνουν και γίνονται τσακωμοί ακόμα και ανάμεσα στους φίλους και ανάμεσα στους γονείς και στα παιδιά τα δικά τους και των άλλων.

Κυριάκος Ντελόπουλος, *Ο Άκης στα όπλα*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 2002 (διασκευή)

1. α. Το απόσπασμα που διαβάσατε ξεκινάει με τη φράση «Στην αρχή που είχαν έρθει περπατούσαν στους δρόμους...». Ποιους εννοεί ο συγγραφέας ότι είχαν έρθει

στην πόλη; Σε ποια ιστορική περίοδο αναφέρεται, σε αυτή του Ελληνοϊταλικού πολέμου, της Κατοχής ή της Απελευθέρωσης;

β. Η αφήγηση στο απόσπασμα γίνεται από κάποιον μεγάλο ή από ένα παιδί; Μπορείτε να δικαιολογήσετε την απάντησή σας με φράσεις του κειμένου;

γ. «...και μια μέρα έβγαλαν μια αυστηρή διαταγή όλο ζήλια που απαγόρευε στους στρατιώτες μας να γυρίζουν με τις στολές τους και ότι έπρεπε να φορούν κανονικά ρούχα...». Πιστεύετε ότι οι Ιταλοί πήραν μια τέτοια απόφαση από ζήλια; Συζητήστε το στην τάξη σας.

δ. Περιγράψτε πώς τρέφονταν οι Έλληνες κατά την περίοδο της

Κατοχής. Πιστεύετε ότι τα παιδιά κινδύνευαν να πάθουν αδενομάθεια ή αδενοπάθεια; Εξηγήστε την απάντησή σας.

2. Ένα από τα δεινά του Β΄ Παγκόσμιου πολέμου ήταν ο λιμός, δηλαδή μεγάλη πείνα από έλλειψη τροφής. Μάθετε πώς οι Έλληνες αντιμετώπιζαν το πρόβλημα της πείνας την περίοδο αυτή. Συγκεντρώστε πληροφορίες από εφημερίδες, περιοδικά και ιστορικά βιβλία που αναφέρονται στο θέμα αυτό. Μπορείτε ακόμη να ρωτήσετε τους παππούδες και τις γιαγιάδες σας, που πιθανότατα έζησαν τον πόλεμο από κοντά. Παρουσιάστε τις πληροφορίες σας περιληπτικά με 150 ως 200 λέξεις στην τάξη ή στη γιορτή της 28ης Οκτωβρίου. Δώστε

τίτλο στο κείμενο σας και γράψτε μόνο τα κύρια σημεία αυτών που διαβάσατε, τονίζοντας τους μεγάλους αγώνες που έκαναν οι Έλληνες παρά τα δεινά που υπέστησαν.

Μπορείτε να διαβάσετε από το Ανθολόγιο:

 Νικηφόρος Βρεττάκος, *Ένας στρατιώτης μουρμουρίζει στο αλβανικό μέτωπο* (Τόμος 5ος, σελ. 66)

 Γιάννης Μπεράτης, *[Στα βουνά της Αλβανίας]* (Τόμος 5ος, σελ. 73)

 Άλκη Ζέη, *[Η παρέλαση]*
(Τόμος 5ος, σελ. 82)

 Ζωρζ Σαρρή, *Τα κουλουράκια*
(Τόμος 5ος, σελ. 94)

Διαβάστε – Δείτε – Ακούστε – Επισκεφτείτε

 Γκώνας Νίκος - Ραπτοπούλου Σοφία, *Το έπος του 1940 μέσα από τις εφημερίδες και τα περιοδικά της εποχής*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2004

 Ζέη Άλκη, *Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου*, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 1987

 Κορνήλιος Μανόλης, *Πολύ ωραίο τ' όνομά σου, ελευθερία*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 1987

 Ροδοπούλου Σούλα, *Τα 40 κόσκινα*, εκδ. Μόκας, Αθήνα, 1988

 Σαρή Ζωρζ, *Οι νικητές*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 1995

 Βάζει ο Ντούτσε τη στολή του, στίχοι Γ. Θίσβιος, μουσική Θ. Σακελλαρίδης

 Ο δρόμος, στίχοι Κ. Μητροπούλου, μουσική Μ. Λοίζος

 Ο στρατιώτης, στίχοι Κ. Μητροπούλου, μουσική Μ. Λοίζος

 Παιδιά, της Ελλάδος παιδιά,
στίχοι Μ. Τραϊφόρος – Α. Σαββίδης,
μουσική Μ. Σογιούλ

 Της δικαιοσύνης ήλιε νοητέ,
στίχοι Ο. Ελύτης, μουσική Μ. Θεο-
δωράκης

 Το ακορντεόν, στίχοι Γ. Νεγρε-
πόντης, μουσική Μ. Λοΐζος

 Θωρηκτό Γ. Αβέρωφ, Μαρίνα
Φλοίσβου, Π. Φάληρο, Αθήνα

 Ναυτικό Μουσείο, Ακτή Θεμιστο-
κλέους, Πειραιάς

 Πολεμικό Μουσείο, Ριζάρη 2,
Αθήνα

Περιεχόμενα

Ενότητα 1

ταξίδια, τόποι, μεταφορικά μέσα.....7

Ενότητα 2

κατοικία55

Ενότητα 3

28η Οκτωβρίου114

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.